

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 84 korona
Egy hónapra 8 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 88 korona
Egy hónapra 8 k 40 f

HÍRDETÉSEK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyílt sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: A kormánypolitika hívei.
Vihar nélkül.
Az aradi mezőgazdasági kamara.
Főosztály.
Az automobil-gyár.
Új író-társaság Aradon.
A rakkenyér.
A hőszerező bűje.
Száz eladott urileány.
Az ékeesszóló ügyvéd.
Az építési-pari háború.
A kis női lövészcsapat.
Tárca: A regényhős. Írta: Ádám Éva.

A kormánypolitika hívei.

Arad, június 21.

Akik harminckét esztendeig védelmezték a kiegyezést, azokat egyszerűen kiverték a hatalomból a kiegyezés ostromlói. A fegyvertársak között helyet foglaltak a horvátok is, akik most saját bajtársaik ellen fordítják a fegyvert, mely éppen a közös küzdelem révén jutott kezükbe.

Mi lesz, mi nem lesz a horvát obstrukcióból, azzal e pillanatban nem foglalkozunk s azzal sem, hogy Wekerle miniszterelnök erélyes fellépése meg hozza-e azokat a következményeket, melyekre az ország érdeke reményteljes várakozással tekint; még ezeknél is előbbrevaló most megfigyelni azt a körülményt, hogy: a parlamenti többséget képező fegyvertársak, mint Mikszáth Kálmán mondja, nem tud-

nak kormánypártiak lenni és habár a kormánynak óriási pártja van a parlamentben, a kormánypolitikának igaz hívei nincsenek, — a kormányozás a legnagyobb nehézségekkel kénytelen megküzdeni.

Még ennél is érdekesebb azonban, hogy a hatalomról leszorított hatvanhetesek sehol az országban nem berzenkednek, senkinek eszébe sem jut, hogy retortát keressen, hanem a legnagyobb simpatióval kísérik a régi hatvanhetesek az új alkotmánypárt minden mozgását és remegve tapasztalják, hogy az alkotmánypárt a legnagyobb igyekezete dacára sem képes gyökeret találni az ország közhangulatában.

Az egyetlen kormányképes párt íme, képtelen elfoglalni természetes helyét a politikában és életképessége, domináló pozíciója azért van csupán, mert az Andrássy Gyula gróf egyénisége az egész koalícióban vezérszereplést tölt be és ennélfogva a negyvennyolcasok is, a néppártiak is respektálják az alkotmánypártot, sőt elismerik, hogy ennek a pártnak kell jövőre kormányozni; de magának a pártnak létalapot teremteni, életfeltételeket biztosítani senki sem képes.

Maga Tisza István gróf is, aki az elmúlt küzdelmeknek célpontja volt és aki ledöntött bálványként fekszik a küzdelem helyén, többször nyilatkozott és nyilatkozatai rendszerint inkább az alkotmánypárt

működésének támogatására szolgáltak, sem hogy ezen működés elé akadályokat gördíteni igyekeztek volna. Így Tisza nyíltan elismerte az Apponyi-féle közoktatásügyi javaslatok helyességét és az általános választási jog kérdésében is az alkotmánypárt által hangoztatott elvek alapjaira helyezkedett nyilatkozataiban.

Egy szóval megmondva, — a régi hatvanhetesek közül, akik szó nélkül félreállottak, sehol még csak kísérlet sem történt arra, hogy az elejtett hatalmat visszaszerezessék; maga a Lloyd-klub is, mely mint társadalmi egyesülés együtt maradt, csendesen tarokkzik és eszébe sem jutott eddig, hogy aktív politikai szereplést keressen.

A leszorított hívek maradtak a hatvanhetes alaphoz, de seholsem avatkoztak bele a politikába, holott még ezen visszavonultságukban is üldöztetéseknek voltak kitéve; minden mozdulatukra figyelt a koalíció, minden lépésüket a legnagyobb gyanúval kísérte és féltékenykedett, nehogy azok, akik a küzdelem folyamán a koalícióhoz nem csatlakoztak, újra felébredjenek és mint külön párt részt kérhessenek a hatalomból.

A koalícióban győztes politikusok egyforma tekintetek alá vették a megsemmisült liberális párt volt tagjait a darabontokkal és íme bebizonyult, hogy ez rossz taktika volt, mert a régi liberálisok nélkül teljesen lehetetlen Magyarországon

A regényhős.

Írta: Ádám Éva.

— Hogy ennyi áldozatot hoz az én kicsi Klárám: nem hittem volna! Szép magától kis aranyos, de mondja csak: nem félt, hogy valami észreveszi?

— Ugyan! Maga tulságosan gyávanak tart! Azt hiszem különben, hogy minden asszonyból hős lesz, ha azért tesz valamit, akit szeret.

— Persze... persze... hősök! De úgy mellékesen egy egértől is...

— Juj! Egér? Hát van itt egér? Látott maga itt egeret?

— Ugyan... ugyan, de hogy is láttam! Szálljon le rögtön arról a székről, csak három láb van...

— Brr! Rendetlen legénylakás!

— Ha maga az én feleségem lehetne, sem legénylakás nem volna többé, sem rendetlen. Nem házasodom meg soha! Aki életében igen sokat szeretett, az fél a házasságtól! Klárka, ha maga tudná, hogy gyűlölöm én néha az asszonyokat! Erkölcsei undor fog el, ha eszembe jutnak.

— Maga ugyan szépen fogad; ezért csak ugyan érdemes volt kockáztatnom az idejövetelet.

— Ne haragudjék, édes. Csak őszinte vagyok. És ezzel különböztetem meg magát azoktól, akik érzéketlenül tettek. Azokat utálom. És hihetetlen cinizmussal hazudom, hogy szeretem őket. Magával valahogy másképp vagyok. Látja, ebben a percben szinte sajnálom, hogy miért jöttél. Inkább úgy szeretem, mint a testvéremet, védeni, óvni szeretném a szélétől is. Látom, hogy fájnak a szavaim, jobban szeretné, ha

szenvedélyes hazugságokat mondanék most; pedig higgye el édes, ez a csöndes, védő szeretet érekessebb. Nem gondoltam, hogy egyszer megteszi ezt és hozzám jön. Ha öt perccel később jön, nem talál itthon. Maga olyan tiszta menedékhelye volt a lelkemnek. Milyen kár, hogy idejött... Ne sirjon Klárka, édes, csakugyan örültség, amiket beszélek! De ha maga a szép, leányos asszonyi lelkével megértene az én kifáradt lelkemet, nem haragudnék. Ugye nem?

— Olyan jó kedvvel jöttem... Szeretnék hazamenni...

— Hol van az ura, Klárka?

— Nem tudom. Sohase tudom, hogy ő hol jár. Délután mikor elment, azt mondta, ne várjam, később fog hazajönni.

— Persze... Higgye el Klárka, édes, én jobban ismerem a maga lelkét, mint saját maga. Maga nem szeret engem. Csak unatkozik ott-hon. Csak fiatal. Keresi a lelke a szeretet érzetét. Én biztosan tudom, hogy egyéniség nincs ebben a szeretetben, amely hozzám köti. Ha a lelkét elfoglalná az ura: maga engem meg sem látna. Asszonylélek...

— Jaj! Jenő, édes, mintha lépteket hallanék!

— Ne képzelődjék! Hozzám csak a barátaim járnak, azok pedig most valamennyien együtt vannak ott, ahol a maga ura is van és ahol nekem is lennem kellene e percben.

Alig mondja ki e szavakat a férfi, a közeledő léptek egyre jobban hallatszanak.

Hihetetlen gyorsasággal, az utolsó pillanatban, a félig nyitott ruhaszekrény ajtaján beugrik az asszony a szekrénybe s a férfi az ajtót beljebb taszítja. Abban a percben lép be a házigazda barátja, aki nem más, mint az

asszonyka férje. Végig dobja magát a pamlagon és cigarettára gyújtva, szól:

— Siess fiu! Ugy látszik, fölfordult a világ, hogy kötéllel kell fogni téged! A kompánia együtt van, várnak.

— Kérlek, nem mehetek... Közbejött akadály kényszerít... Kérlek...

— Azt hiszed, hogy én elhiszem ezt? Rukkolj ki, mi a bajod?

— Az igazat megvallva: unom az átöltözködést, — szolt a férfi kinos nyugtalansággal.

— No várj, majd öt perc alatt fölöltöztetlek én! Hol a ruhád?

— Ne bántsd! — kiáltott a férfi valami roppant erős és határozott hangon. Nem öltözöm!

— Hát te minek kiabálsz így? Egyáltalán nem erőltetlek, ha nem akarsz: nem jössz. De több őszinteséget érdemelnék tőled. Szervusz!

— Szervusz Laci, ne haragudj rám; szavamra mondom, holnap valami magyarázatát adom viselkedésemnek.

A két férfi éppen kezét fogott bucsuzóul, mikor égszakadás, földindulás, dörej-zörej, sikoltás hangzik a hátuk mögött és halálsápadtan, ruháját mellén görcsösen összeszorítva nyögi az asszonyka:

— Jaj! Itt!... Itt!... Az egér!...

Az egér!... Félelmes, nehéz, fojtó csöndesség támadt e pillanatban a szobában. A kis szürke regényhős pedig nyugodtan szalad tova, mintha neki semmi köze se lenne ahhoz, ami e jelenet után következik...

kormányképes parlamenti többséget létesíteni.

Ha ez a taktika nem tévesztette volna meg a koalíció hatalmasait, ma nem volna a kormánypolitika hívek nélkül, főleg pedig nem volna a horvát obstrukció.

Az a harc, mely a hatvanhetes alapra helyezkedett alkotmánypárt és a régi liberálisok között megindult, testvérháború volt, még pedig kegyetlen és áldás nélkül való.

Ma már levonhatjuk ebből a harcból a konzekvenciákat és levonhatják különösen azok, akik komolyan foglalkoznak az a gondolattal, hogy kormányképes parlamenti többséget kell alakítani, ha azt akarjuk, hogy az alkotmány helyreálljon. Mert ma helyreállítottak kell tekinteni az alkotmányt az „átmenet” idejére, de hogy az átmenet után mi lesz, azt ma senki meg nem mondhatja s e tekintetben megnyugvást csak abban lehet keresni, hogy a kormánynak kötelessége az, hogy saját hazafias politikájának megbízható többséget teremtsen az országban.

Vihar nélkül.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklése alatt ülést tartott, melynek napirendjén a vasutas javaslatok tárgyalása volt. Kovács Ernő felszólalása után két horvát szónok kibeszélte az ülést.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 21.

Ma már nyugalmas és események nélkül való ülésre van kilátás. *Potocsnyák* nem jött még el a Házba és az itt várható lármásabb jelenetek is elmaradtak s a horvát kérdéssel legfőképpen a folyosókon és a miniszteri szobákban van szó, melyekben erősen szövegezik a horvát békét. Egyelőre kevés kilátással, de maguk a horvátok is érzik, hogy így már nem maradhat soká. Csak a módját szeretnék tudni annak, hogy botrány nélkül leszerelhesse.

— Zsákutcában vagyunk, melyből se ki, se be! — mondta *Vrbánics* Ferenc az újságíróknak.

Wekerle és *Szterényi Drohobeczky* Gyula püspök útján tárgyalnak a horvátokkal. Egy reggeli német lap kész formuláról adott hírt. Ezt a horvátok megcáfolják. Szerintük formuláról szó sincs. Néhány napig — a zászló becsületéért! — még okvetlen eltart a horvát obstrukció s az átmenet megkönnyítéséért valószínűleg néhány napra elnapolják az üléseket. Azután jöhet a — béke.

A folyosón ma is volt szó az osztrák trónbeszédéről. Nagy csomó függetlenségi képviselő előtt *Wekerle* Sándor miniszterelnök érthetetlennek mondta azt a kedvezőtlen hatást, melyet a trónbeszéd támasztott.

— A bajnak csak az lehet az oka, — mondta — hogy a trónbeszéd rossz magyar fordításban jelent meg. Báró *Beck* az önrendelkezési jog kidomborításával egyenesen lokalizálni akarta az osztrák aspirációkat. Nem értem, hogy a függetlenségi párt éppen ezt brüszkirozza.

A folyosót foglalkoztatja a függetlenségi párt tegnapi értekezlete is és *Fenyvesi* Soma kijelentette, hogy ha *Barcsay* Andor képviselő egy héten belül nem lép ki a marostordai autonóm megyei pártból, amely folyton keresztetzi a függetlenségi párt terveit, akkor a füg-

getlenségi párthoz kizárási indítványt ad be ellene.

Az ülésről az alábbi tudósításunk számol be:

(A kvóta deputáció.)

Justh Gyula nyitja meg az ülést tíz óra után, nagy részvétlenség közepette.

Míg a hosszú jegyzőkönyvet olvassák, megtelnek a horvát padok.

Lázár Pál, a gazdasági bizottság előadója benyújtja a képviselőházi alkalmazottak szolgálati rendtartásáról szóló jelentést.

Ráth Endre jegyző felolvassa a miniszter elnöknek a kvóta-deputáció megválasztására vonatkozó javaslatát.

A javaslatot elfogadják és elhatározzák, hogy a bizottság tíz tagját hétfőn választják meg. A jegyzőkönyv erre vonatkozó részét rögtön hitelesítik.

(A vasutastörvény.)

A vasutas-javaslatok tárgyalása következik ezután.

Kovács Ernő polémiába kezd a horvátokkal és a Ház engedelmével a horvát kiegészítés kérdésére is kiterjeszkedik. A horvátoknak concedál annyit, hogy a külső szolgálatban alkalmazottaknak a nép nyelvét meg kell tanulniok.

Privicsevic Szvetozár horvátul beszél a javaslat ellen.

Pinterovics (horvát) kéri, hogy a tárgytól eltérhessen.

— Megengedjük! Nem engedjük! — kiáltozzák nagy zaj közben.

— En azt hiszem, hogy a Ház megengedi az eltérést — mondja az elnök.

— Dehogyan engedjük! Nem engedjük.

Egy hang a függetlenségi pártból: Hát *Kovács* Ernőnek mért engedték meg?

Az elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. A többség nem engedi meg a tárgytól való eltérést.

Pinterovics Antal horvátul beszél a javaslatok ellen. Az államvasuti alkalmazott állami tisztviselő, mert ha egyszerű üzlet volna az államvasut, miképpen vehetett ki annak idején a máv. pénztárából *Tisza István* gróf 550.000 koronát. Beszéde végén határozati javaslatot nyújt be a javaslatoknak a napirendről való levétele tárgyában.

Novoszel Mirko kéri beszédének holnapra halasztását.

Ezzel az ülés véget ért.

Fölöszlani!

Egy aradi segélyező-egylet vége.

11.000 korona a tagoknak jut.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az ipari munkások betegsegélyezéséről és balesetbiztosításáról szóló törvény tudvalevőleg működésüknek megszüntetésére kényszeríti azokat a betegsegélyezési egyesületeket, amelyeknek tagszáma nem éri el a törvényben megjelölt számot. Sok régi és eredményes munkásságra visszatekintő egylet fog a közel jövőben amaz alternatíva elé állítani, hogy vagy föloszlik vagy pedig beolvad az állami ellenőrzés alá jutó kerületi betegsegélyező pénztárba.

Az új törvény életbeléptetése, amelyet július 1-jére vártak, több oknál fogva késedelmet szenved ugyan, de a meglevő betegsegélyező egyletek megszűnésére vonatkozó hatását már érezteti a törvény. Az *Aradi hivatalsszolgák betegsegélyező és temetkezési egylete* minap tartott közgyűlésén kimondta, hogy nem olvad be a kerületi betegsegélyező pénztárba, hanem föloszlik és törzsvagyont az egylet jelenlegi tagjai között szétosztja.

Mint hogy a feloszláshoz az alapszabályok szerint az „illetékes” hatóság jóváhagyása szükséges, az egylet vezetősége kérvényt nyújtott be Arad város tanácsához, a működés megszüntetésére vonatkozó határozat megerősítése végett. A kérvényben elmondják, hogy az új

törvény készlet feloszlására az egyletet, amelynek mintegy 12000 koronát kitevő törzsvagyont is szétosztanak a 60 egyleti tag között. A 12000 koronából 170 korona jutna egy egy tagra, a megmaradó összeget pedig jótékony célra fordítanák. Az emberbaráti intézményeknek szánt összeget egyelőre 500 koronában állapították meg, ez az összeg azonban még gyarapodni fog az egyleti ingóságok eladásából befolyó jövedelemmel. Az egylet a felosztási tervzetben nem feledkezett meg az aradi Kossuth-szoborról sem, amelynek alapjára 100 koronát adományoz.

Aradváros tanácsa nem tartván magát illetékesnek a fölloszlási határozat jóváhagyására, a mai napon megküldte a határozatot a belügy-miniszteriumnak. Ha a legfőbb közigazgatási fórumtól leérkezik a határozat megerősítése, az egylet közgyűléséből kiküldött ad hoc bizottság nyomban hozzáfog a vagyonfelosztás keresztülviteléhez.

Az aradi mezőgazdasági kamara.

Gazdák ügyei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Ma délelőtt tartotta az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület idei negyedik igazgató választmányi gyűlését, amelynek legfontosabb tárgyát a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való szervezésének kérdése képezte.

E kérdésben az egyesület azon álláspontra helyezkedett, hogy a gazdaközönségnek kényszer társulás révén való megadóztatását nem helyesli. Amennyiben azonban ez elkerülhető nem volna, az esetben a tervbe vett *mezőgazdasági kamarai rendszer* életbeléptetését csakis azon esetben tartja kivihetőnek, hogyha ezen kamarák a jelenleg fenálló és szabad társulás útján alakult vármegyei gazdasági egyesületek keretében volnának megoldhatók, az egyesületek autonóm jogának épségben tartásával. A több vármegyére kiterjedő, külön mezőgazdasági kamarák felállítása ugyanis olyan újabb megterhelése volna a gazdaközönségnek, amire semmi szükség nincs, amennyiben a jelenlegi gazdasági egyesületek ugyanazon anyagi erőforrásokkal sokkal célszerűbben volnának képesek a gazdák érdekképviseletével összefüggő funkciókat elvégezni, mint egy nagy területet felölelő kamara.

Az elnöki jelentés beszámolt az egyesület által *Nagykamrás, Pankota* és *Borossebes* községekben rendezett *tenyészállatdíjazások* eredményéről, amikről lapunkban annak idején már bővebb tudósítást hoztunk.

A földmívelésügyi miniszter véleményt kért az egyesülettől a nagyzerindi volt telkes gazdák közös legelőjének, továbbá Szentleányfalva községi közös legelő kiegészítő részét képező rétterület felosztására vonatkozólag.

Az igazgatóválasztmány a nagyzerindi közös legelő felosztása ellen és a szentleányfalvai közös rétterület felosztása mellett foglalt állást és ilyen értelemben fog a miniszteriumnak előterjesztést tenni.

Aradvármegye alispánja a gazdasági munkások és cselédlakásokra vonatkozó vármegyei szabályrendelet megalkotása tárgyában kért véleményt az egyesülettől, amely ügyet véleményezés végett a választmány egy 4 tagú bizottságnak adta ki, melynek tagjai *Kintzig* János, *Purgly* László, *Récsey* Miklós, *Keller* Iván lettek.

A Temesmegyei gazdasági egyesület átirata folytán elhatározta a választmány, hogy az ipari szeszgyáraktól megváltandó szeszkontingenseknek az alföldön létesítendő mezőgazdasági szesz-

gyárak részére leendő kiutalása érdekében névezett egyesület példájára szintén feliratot intéz a pénzügyminisztériumhoz

A Pozsonymegyei gazdasági egyesület felhívása értelmében pedig az erőtakarmanyok szállításánál a gazdák által az előbbi években élvezett, de 1905-ben beszüntetett vasuti szállítási díjkedvezmények újból való engedélyezése érdekében a kereskedelemügyi minisztériumhoz fog az egyesület a választmány határozatából kifolyólag feliratot intézni.

Végül elhatározta a választmány, hogy a Balázs Sándor budapesti vállalkozó által Aradon létesítendő husvágó telep felállítására érdekében a földmívelésügyi minisztériumhoz feliratot intéz.

A gyűlésen jelen voltak: Vásárhelyi József igazgató-elnök elnöklété alatt: Friebeisz Miklós és Kokas József alelnökök Gutzjahr Mihály, Haberéger György, Kintzig János, Konopy Kálmán, Purgly László és Récsy Miklós választmányi tagok, továbbá Török Géza járási mezőgazdasági bizottsági tag, Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár.

Az automobil-gyár.

A vállalat székhelye. — A kormány-szubvenció. — Mennyi lesz a befektetés? — Vita a szabadalmakról. — Nem kell az egész terület.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A város gyáralapítási bizottságának legutóbbi ülésén Varjassy Lajos polgármester tudvalevőleg előterjesztette az Aradon létesítendő Magyar Westinghouse részvénytársaság alapítási tervzetét, amelyet a bizottság egyhangú lelkesedéssel magáévá tett. Együttal megbízták a polgármestert, tolmácsolja a párisi cégnél a városnak azt az óhaját, hogy a vállalat székhelye Aradon legyen és a részvénytársaság igazgatóságában a mindenkor polgármester helyet foglaljon.

A polgármester érintkezésbe lépett Kunz József fővárosi mérnökkel, a Westinghouse cég magyarországi megbízottjával, aki kijelentette, hogy nem ütközik nehézségbe a város azon kérelmének teljesítése, hogy a polgármester tagja legyen az igazgatóságnak. Ami a másik kérdést illeti, arra nézve azonban tanácskoznia kell a párisi igazgatósággal. Együttal megígérte, hogy a gyáralapítási bizottság legközelebbi ülésén ő is jelen lesz és felvilágosítással fog szolgálni a befektetendő tőkére és a munkások számára vonatkozólag.

A gyáralapítási bizottság ma délután tartotta meg ülését, amelyen Kunz József megadta az összes kérdésekre a szükséges felvilágosításokat. Az ülés lefolyásáról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

(A miniszter kikötésével.)

Varjassy Lajos polgármester beszámolva kiküldetése eredményéről, Kunz József emelkedett szólásra és felolvasta a részvénytársaság jóvelmezőségi tervzetét. A vállalatot, mint ismeretes, 50 évre tervezték kétmillió korona befektetéssel. A cég a kereskedelemügyi minisztertől már meg is kapta a szubvencióra vonatkozó leiratot, amelyben a miniszter kiköti, hogy a részvénytársaság tőkéje kétmillió korona legyen, amely összegből 600.000 korondt az építkezésekbe és felszerelésekbe az üzem megkezdéséig be kell fektetni. A miniszter kiköti továbbá, hogy a kocsiházakat hazai kocsigyárakból kell beszerezni, ugyancsak a nyers anyagokat is Magyarországon kell beszerezni, ha pedig olyan anyag beszerzése válik szükségessé, amely csak külföldről rendelhető meg, erre nézve a

miniszter engedélyét ki kell kérni. A miniszter kiköti továbbá, hogy a gyárban állandóan 160 munkás kapjon foglalkozást, ezeknek nagyrésze magyar honos legyen, ugyancsak a tisztviselők háromnegyed része is magyarországi honossággal birjon. Ezekkel szemben a kereskedelmi kormány hajlandó a befektetendő tőke 25 százalékat, 150.000 korondt öt évig szubvenció alakjában megadni. Az első részletet az üzembe helyezés alkalmával kapja meg a részvénytársaság, a többit pedig időről-időre minden évben, ha a miniszter meggyőződést szerzett arról, hogy a részvénytársaság eleget tett-e a kikötött feltételeknek.

(Beruházások, költségek.)

Kunz ezután bemutatta a beruházási költségvetést. A gyártelep és az épületek értékére 164.000 korondt vettek fel, a gépekre 340.000 korondt, a fűtésre és világításra pedig 20.000 korondt. Az összes befektetések tehát körülbelül 559.000 korondt tesznek ki. A nyers anyagok értékét hozzávetőleges számítással 749.000 korondra becsülik, a munkások bérét pedig 352.000 korondban állapították meg. Az összes költség tehát körülbelül 1.325.000 korona lesz. Ezzel szemben a bevétel 1.655.000 korondra tehető s így a tiszta jövedelem megközelíti a 330.000 korondt. A gépek kopása, az egyes törlesztések és egyéb dolgok fejében 46.000 korond leírást vettek tervbe.

Az eddig tervbe vett automobilon és motorokon kívül az aradi gyár elő fog még állítani direkte gőzből jeget, továbbá önszállító vasuti fűtőkészüléket és több más nagy forgalmat biztosító készítményeket.

Végül megjegyezte Kunz, hogy a párisi Westinghouse cég az összes szabadalmait önköltségen engedi át az aradi gyárnak.

(A szabadalmak amortizálása.)

Neuman Samu bizottsági tag felvetette azt az eszmét, hogy a szabadalmakért a párisi cégnek biztosított 900.000 korona összeget amortizálni kell, mert ez a mérlegben csak fiktív vagyonként szerepel. Ez ugyan részletkérdés, de felvilágosítást szeretne a 900.000 korona tekintetében.

Ring Géza hasonló értelemben szólalt fel és kifejtette, hogy ha a szabadalmak 15 év múlva megszűnnek, milyen címen fog a 900.000 korona szerepelni az aktívumban?

Ottenberg Tivadar azt fejtegette, hogy ezt a kérdést nem kell feszegetni, mert likvidáció esetén az A. csoportu részvények ugyanis elsőbbségben részesülnek.

Révész Adolf meg van arról győződve, hogy a Westinghouse gyár idővel az lesz Aradnak, ami jelenleg a Weitzer-féle vaggongyár. Az egész tervezet bizalmat kelt benne, de ezt a bizalmat megerősíti a kontemplált leírás csekély volta is. Szerinte a szabadalmat meg kell fizetni a cégnek, mert ez képezi a jövedelmét. Ha pedig a szabadalom megszűnik, akkor egy új faktor: az üzlet és a szerzett tapasztalat lép helyébe, amely bőven kárpótol mindent. Teljes bizalommal viseltetik a gyáralapítás iránt és nincsenek skrupulusai a 900.000 korona iránt, mert az ezen összeg fejében a cégnek biztosított B. csoportu részvényeket kisorsolt részvényeknek tekintti. Csupán a légfékek gyártására nézve kér felvilágosítást.

Kunz József felvilágosította a bizottságot, hogy a fékgyár igazgatója kijelentette neki, hogy ha Magyarországon is behozzák a tehorkocsikon a légfékek használatát, akkor Magyarországon is létesít fékgyárat. Addig azonban határozott ígéretet nem tehet.

Végül Varjassy Lajos polgármester szólalt fel. Szerinte a városra nézve tökéletesen mindegy, hogy többet, vagy kevesebbet irnak-e le,

mert az A. csoportu részvények ugyanis elsőbbségben részesülnek s ezt nem befolyásolják a cég részére lekötött B. csoportu részvények.

Majd Rosenberg Miksa dr. azon véleményének adott kifejezést, hogy a létesítendő gyár részére ne a kért 12 katasztrális holdat kérje a cég, hanem egyelőre csak hatot. A többi területet a város 15 évre telekkönyvileg biztosítja a gyárnak Erre azért van szükség, hogyha a gyár 15 éven belül nem terjeszkedhetik, a többi területet más gyárak céljaira lehessen felhasználni.

Kunz József ezután kijelentette, hogy a vállalat székhelyének és a területnek kérdését a párisi igazgatóval fogja megbeszélés tárgyává tenni. A bizottság pedig megbízta a polgármestert, hogy ha e két kérdésre megnyugtató választ kap, akkor rendkívüli közgyűlést hívjon össze. Ha pedig a párisi igazgató válasza nem lesz kielégítő, akkor újabb tárgyalásra hívja össze a gyáralapítási bizottságot.

Az ülésen Varjassy Lajos elnöklété alatt jelen voltak: Kunz József, Hoffmann Antal, Kilényi János, Kossuth Pál, Kovács Vince, Lócs Rezső, Müller Sándor, Neuman Samu, Ottenberg Tivadar, Révész Adolf, Ring Géza, Rosenberg Miksa dr., Reinhardt Gyula, Stauber József, Steiner József, Tolnai János dr., Virágh Lajos.

Uj irótársaság Aradon.

A Csiky Gergely társaság.

Megkezdődött a szervezkedés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztályának dicstelen elmulása arra indította a szakosztályból már régebben kivált írókat, hogy Aradon teljesen modern szellemű, mozgékony, életképes irodalmi társaságot alapítsanak. Az új társaság szervezkedése már a napokban meg is indult, s remélhető, hogy a közel jövőben már meg is kezd működését a Csiky Gergely irodalmi társaság.

Az új társaság tervezőinek az a szándéka, hogy a társaságban három osztályt állítsanak fel: irodalmi osztályt, tudományos és szociológiai osztályt. Az új egyesületnek tagja lehet mindenki, aki az irodalom iránt érdeklődik, irodalommal foglalkozik és a később megállapítandó minimális összegű tagdíj lefizetésére kötelezi magát. A társulatnak mintegy harminc törzstagja lesz a már elismert aradi írók közül. Ez a harminc tag a későbbi idők folyamán újabb tagokkal növelheti a törzstagok számát. A törzstagok a rendezendő zsurokon minden előzetes megbirálás nélkül felolvashatják műveiket, míg a többi tagok, ha a zsurokon közre akarnak működni, előbb kötelesek műveiket egy törzstagokból álló bizottság alá bocsájtani. Ha ez a bizottság felolvasásra alkalmasnak minősíti az illető művet, a szerző részt vehet a zsurok szereplői között.

Az irodalmi osztály, valamint a többi osztályok is évente pályázatokat hirdetnek különféle írásművekre. A társaság havonta egyszer tart zsurt, még pedig a meghatározott napon, például minden hó első szerdáján vagy szombatján. A zsúr rendezésében a rendes tagoknak minél több szerep juttatandó. A tagok a zsurokat ingyenesen látogathatják, nem tagok pedig minimálisan csekély belépő-díjat fizetnek. A műsor rendszerint csak irodalmi és társadalomtudományi számokból fog állani, de esetleg művészek és művésznők közreműködését is igénybe veszi a társaság. Dilettánsok azonban a zsurokon nem szerepelhetnek. A társaság évente évkönyvet ad ki, amelyet a tagok ingyen kapnak. Feladatává teszi a társaság, hogy

Csiky Gergelynek, a nagy aradmegyei írónak emlékét ápolja a szellemi hagyatékát tovább fejlessze.

A szűkebb körű szervezőbizottság ezúton is felkéri azokat, akik a társulat alakulásában részt óhajtanak venni, szíveskedjenek ezen szándékukat minél előbb a bizottság tagjainál bejelenteni. A bizottság tagjai: *Darányi Jánosné* urhölgy, *Bajtay Mihály*, *Farkas Ferenc*, *Kasza Géza*, *Kara Győző*, *Losonczy Zoltán*, *Mohos Agoston Prohászka László dr.*, *Szudy Elemér* és *Zima Tibor*.

A rabkenyér.

A hatósági vizsgálat eredménye.

A szállítót elítélték.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az aradi kir. törvényszék fogházában a napokban kiderült élelmezési mizériának utó-játéka ma játszódott le az aradi rendőrség előtt, amely *May János* aradi pékmestert, aki a fogház részére a kenyereket szállította, pénzbírságra ítélte. A rendőrség a kir. ügyészség feljelentésére megindította a vizsgálatot, amelynek során beigazolást nyertek azok a vádak, amelyek a szállító ellen elhangzottak.

A rendőrség tudvalevőleg *Posgay Lajos* dr. városi főorvost és ifj. *Varjassy Lajos* dr. rendőrfogalmazót, helyettes iparhatósági biztost bízta meg a vizsgálat vezetésével. A vizsgálat tegnap délután meg is történt és ennek alapján *Greén Nándor* tb. főkapitány az ügy tárgyalására határnapot tűzött ki.

Ma délelőtt tizenegy órakor folyt le a tárgyalás *Greén Nándor* tb. főkapitány előtt. A tárgyalásra megidéztettek: *Szokolczai Lajos* kir. ügyész, *Aussterweil László* dr. törvényszéki orvos, *Dezsőfi Mihály* fogházfelügyelő, *May János* pékmester, továbbá a vizsgálat vezetésével megbízott *Posgay Lajos* dr. városi főorvos és ifj. *Varjassy Lajos* dr. rendőrfogalmazó.

A tárgyaláson beigazolást nyert, hogy a fogház részére szállított kenyérben tényleg találtak állati hulladékokat és tisztátalan növényi alkatrészeket. Ezek úgy kerültek a kenyérbe, hogy a garadában álló lisztet nem szitálták át, amelybe az egerek, patkányok és rovarok belekerültek és elpusztultak. Beigazolódtak továbbá az is, hogy a kir. ügyészség több ízben figyelmeztette *May Jánost*, hogy a szállított kenyér tisztátalan és élvezhetetlen. A hatóság ezt súlyosbító körülménynek tudta be.

May János azzal védekezett, hogy a segédei boszúból nem szitálták át a lisztet, mert üzleti renomóját akarták ezzel megromítani. Hivatkozott továbbá a nyári időszakra is, amikor nem lehet tökéletesen eleget tenni a tisztaság követelményeinek.

A hatóság enyhítő körülménynek tudta be, hogy *May* hasonló kihágás miatt még nem volt büntetve. *Greén Nándor* ezután kihirdette az ítéletet, amely elmarasztaló volt. A hatóság *May Jánost* közegészségügyi kihágás miatt *kétszáz korona pénzbírságra*, behajthatatlanság esetén pedig tíz napi elzárásra ítélte. Kötelezte továbbá *Mayt*, hogy összes lisztkészletét három napon belül szitáltassa át.

May János megnyugodott az ítéletben, amely így jogerőre emelkedett.

A hősszerelmes bújá.

Babér helyett bot.

A féltékeny vetélytárs.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Kinos incidens történt a szabadkai szín társulat egyik rendezőjével, *Könyves Jenő*vel, a volt aradi színészszel. Éjszaka az utcán elverték és a támadók nem kímélték a rendező nejét sem, aki éppen férjével sétált a kritikus időben.

A szabadkai szintársulat jelenleg Abonyban játszik, ahova pár nap előtt tartotta bevonulását a ceglédi szereplés után. A feltűnést keltő botrány Cegléden történt.

Könyves este tíz órakor a színházból jövet, feleségével lakása felé tartott. Az utcán egy iparos megtámadta. Arcul ütötte és mielőtt *Könyves* védekezhetett volna, egy bottal végigvágott rajta és a feleségén is. Az aszony rémülten sikoltozva menekült és *Könyves* is kénytelen volt a feleségét a menekülésben követni, minthogy a brutális támadóval szemben, aki fel volt fegyverkezve, testi ép ége kockáztatása nélkül nem mérkőzhetett.

A keletlen ügyet többféleképpen kommentálják. Egyik verzió szerint az illető iparos szerelmi féltékenységből ily módon akarta *Könyvest* lehetetlenné tenni egy ceglédi iparos fiatal özvegyénél. Állítólag *Könyves* nem tagadta, hogy udvarlását siker jutalmazta. Ezen a féltékeny iparos feldühödött. Tényleg csak annyi bizonyos, hogy *Könyves* az illető özvegyet személyesen ismerte. Az iparossal pedig *Könyves* ellenséggel elhitették, hogy *Könyves* az özvegyenél való hódításával dicsekedett. Erre a vetélytárs elhatározta, hogy boszút áll.

Ebből az a tanulság, hogy a nappali színészkedés nem mindig hálás mesterség, mert a nappali színészkedéssel járnak kapcsolatosan a botrányok.

Már pedig nagy baj az, ha a közönség nem tapsolja, hanem megbotozza a színészeket.

Száz eladott urileány.

Vigyázat! Erkölctelen!

Egy szenzáció története.

Arad, június 21.

A főváros rendőrségének ama osztálya, amely az erkölcs csorbitatásán öröködik, mostanában nagy lelkiismeretességgel végzi a hivatását. Hogy ez a nagy lelkiismeretesség milyen különös helyzeteket teremt, arról az alábbi megtörtént történet tanuskodik:

Bécsből kapott táviratot e héten egy pesti privát pénzintézet. Szó szerinti szövege ez volt a táviratnak:

Verkaufte hundert „urilány“
Bitte zu liefern. (Éladtam száz urileányt. Kérem azokat szállítani.)
Schwarz.

A távirótiszt megdöbben a rettenetes erkölctelenségen. Ilyen aljas viszonyok léteznek ebben az országban? A bankok nem elégszenek meg az üzleti erkölctelenségével, tetézni akarják ezt a leányvásár undok bűnével is?

A felháborodott férfiú sietett jelenteni az esetet feljebbvalójának. De csak a közvetlen feljebbvalójának. Azután a közvetlen a hozzá közvetlenhez ment, ahogy azt a hivatali eljárás diktálja. Idővel feljutott a hír olyan magasságba, hogy eljuthatott azután az erkölcsrendészeti osztály főnökéhez is.

Itt azután megkezdődött a munka. Mozgósították a rendőrségnek minden titkos és nyilvános köze-

gét, hogy figyeljék meg az illető intézetet. A pályaudvarokon pedig őrszemek állottak, persze civilőrszemek, akik még a tehervonatokat is megfigyelték. Mikor megy és hova megy a nagy transzport, a száz urileány. Heteken át lázas izgatottságban volt sok jeles detektív, akik mindnyájan titokzatosan beszéltek a riportereknek:

— Rettenetes nyári szenzáció lesz. Rágódnak rajta hónapokon keresztül a lapok.

Az újságírók várták a nyári szenzációt. Még most is várnak, ha az erkölcsrendészeti osztály be nem szünteti a nyomozást és pedig azon az alapon, hogy Schwarz-ur táviratában ártatlan betűhiba csuszott Bécsben, az odavaló távirótiszt tévedése folytán.

Persze a német nem tudhatja, hogy mi különbség van *urilány* és *urikány* között. Mind a kétónak van értéke ugyan, de *urilányból* elég egy is, az „urikány“ból meg száz darab is kevés. Schwarz-ur részvényeket adott el száz darabot. *Urikány*-zárlatgyi köszönbánya részvényeket. Erre volt sürgős szüksége.

A veszedelmes trónbeszéd.

Utólagos magyarázatok.

A horvát konfliktus.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 21.

A horvát obstrukció és az osztrák trónbeszéd: ez a két tárgy most, amely a politikai köröket a zirci botrányon kívül is érdekli. A horvát obstrukció folyik tovább, a kormány készül az erőyes rendszabályokra és egyébként nem történik semmi. Az osztrák trónbeszédbe pedig utólag kinos vergődéssel igyekeznek belemagyarázni mindazt, ami nem volt benne s letagadni, ami benne volt. Mindezt politikának nevezik.

Részletes tudósításunk:

A leszerelés ára.

A horvát kérdésben a kormányhoz közelálló értesülése szerint a legközelebbi napokban fordulat várható. *Wekerle Sándor* miniszterelnök tegnap jelentést és előterjesztést tett a horvát ügyekről a királynak, aki helyeslőleg vette tudomásul az előterjesztést.

Drohobeczky Gyula körösi püspök ma délelőtt a Házban fölkereste *Kossuth Ferencet*, akinél ekkor *Wekerle Sándor* és *Polónyi Géza* is időztek. A beszélgetés után a püspök a folyosón kijelentette abbeli nézetét, hogy ő még mindig fenforogni látja a békés megegyezés lehetőségét. *Drohobeczky* a tanácskozáson átadta *Magdics Péter* horvát képviselőnek és pártvezérnek egy javaslatát, amelynek értelmében valószínűnek tartja a kibontakozást.

A Ház holnapi ülésén felszólal *Polónyi Géza* és a fiúmei rezolúció dolgában fog nyilatkozni.

Politikai körökben beszélnek, hogy *Pejacsevich Tivadar* gróf horvát bán legközelebb Budapestre érkezik. Megjelenése a várt fordulattal kapcsolatos.

A M. H. szerint úgy a bálnak, mint a horvát kormánynak állása megrendült.

A horvátok leszerelésének reménysége, mint az utolsó napok mindegyikében, ma délben is fölmerült, még pedig a leghatározottabb formában. A horvátok állítólag abbahagynák az obstrukciót, ha a vasuti pragmatika 5. szakaszába beleveszi a kor-

mány azt a rendelkezést, hogy e szakasz nem érinti az 1868: XXX. törvénycikket, amelyben a horvát nyelv jogai vannak körvonaloza. A dalmát vasutak kiépítése egyelőre nincs formulázva, mert a magyar kormány előbb az annabergi csatlakozást akarja létrehozni, ami elé az osztrák kormány akadályokat gördít.

A horvát képviselők ma este azért tartanak értekezletet, hogy három küldöttjük menjen a miniszterelnökhöz a legutóbbi javaslatra várt válaszáért.

A magyar-horvát konfliktus ügyében fordulat még nem állt be. Hétfőn Budapestre érkezik *Pejacsevich* gróf horvát bán, aki hosszabb ideig betegeskedett. Valószínűleg a horvát bán fővárosi tartózkodása alatt fog eldőlni a horvát-válság.

Az osztrák trónbeszéd

Ma délelőtt a Ház folyosóján *Wekerle* Sándor miniszterelnök nyilatkozott az osztrák trónbeszédéről. Polónyi Géza, Drohobeczky Gyula, Hédervári Lehel, Fried Lajos és Zlinszky István állottak egy csoportban, amely előtt *Wekerle* a következő nyilatkozatot tette:

— Az osztrák trónbeszéd magyar fordítása nem volt hiteles. Tegnap volt alkalmam beszélni *Beck* báró miniszterelnökkel és mondhatom, hogy az osztrák trónbeszéd egyáltalában nem akarja a mi jogainkat érinteni. Ellenkezőleg, a tulzó osztrák áramlatokat akarja lokalizálni a trónbeszéd. Ezért kár volt nekünk azt brüsszkirozní.

A trónbeszéd sérelmei dolgában *Wekerle* később még egy nyilatkozatot tett. Polónyi Géza társaságában sétált a folyosón, amikor meglátta *Eitner* Zsigmondot, hozzája fordult és így szólt:

— Mi ez barátom, mi volt ez tegnap este? Ilyet nem lehet és nem is szabad csinálni.

Wekerle ezután hosszasan magyarázta *Eitner*nek, aki a függetlenségi párt tegnapi értekezletén szavá tette a trónbeszédet, hogy nem a trónbeszéd miatt utazott Bécsbe és a trónbeszédben nincs is sérelem.

A képviselőház holnapi ülésén *Lengyel* Zoltán interpellációt intéz a trónbeszéd azon passzusai tárgyában, amelyek sérelmesek Magyarországra.

Egy a kormányhoz közelálló politikus a trónbeszéd dolgában a következőket mondta:

— Csodálkozom, hogy vannak politikusok, akik a mostani trónbeszédén megütköznek, holott a trónbeszéd az első osztrák állami aktá, amely először használja ezt a kifejezést: *mindkét állam*. Ez az eddigi osztrák terminológiában nem fordult elő. Azonkívül elismeri a trónbeszéd azt, amiért a magyar kormány hónapok óta küzd, hogy t. i. a két állam a kiegyezési kérdésnél mint szerződő felek *szerződést kötnek*.

A kvóta-tárgyalások.

A főrendiház holnap ülést tart, amelyen megválasztja a kvóta-küldöttségnek főrendiházi tagjait.

Kedden összeül a magyar küldöttség, amely tekintettel arra, hogy a pénzügyi viszonyok és a monarchia két államának teherviselési képessége nem változtak meg, nem tartja majd szükségesnek az írásbeli iratváltást az osztrák küldöttséggel, ha-

nem a királyra bizza a kvótának egy évre való megállapítását. A küldöttség nunciában közli azonban a csütörtökön megalkuló osztrák bizottsággal, hogy hajlandó szóbeli tárgyalásokra, amelyek — minthogy a legutolsók Bécsben voltak — most Budapesten folytatandók.

A király valószínűleg július 1-én fog a kvóta kérdésében dönteni, még pedig akként, hogy a két államnak a közös költségekhez való hozzájárulási aránya az eddigi marad.

Az ékesszóló ügyvéd.

Hat sajtópör története.

Esküdtszék elé!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Berényi Ármán dr. gyulai ügyvéd Békésvármegye bizottságának tagja, évekkal ezelőtt engesztelhetetlen harcot indított a megyei tisztikar ellen. A harc éle különösen *Fábry* Sándor dr. alispán, utóbb főispán ellen irányult, aki ellen Berényi ellenséges indulattal viselkedett. Berényi Ármán, akit extravagáns természetű miatt minden fontosabb választásnál mellőzött a törvényhatóság, kifogásolta, hogy *Fábry* úgy is mint alispán, úgy is mint főispán, meg több megyei tisztviselő a megyei vasuti társaságoknál tisztségeket viselnek a vármegye megbízásából. Az érdekelt tisztviselők közben lemondtak a Berényi által inkompatibilisnek hirdetett állásukról, de a törvényhatóság ismét csak a volt tisztviselőket választotta meg a vasuti társaságok elnökeinek.

Berényi, akárhányszor leszavazta is a megyegyűlés, nem hagyott föl fixaideaival és folytonosan molesztálta a törvényhatóságot, tisztviselőket, s támadta az őt nem tömjénező sajtót. Kudarca után kudarc érte, s ekkor Berényi tehetetlenségében piacra vitte a vármegye ügyét. Népgyűlésen, szociálisták előtt, törvényhatósági bizottsági méltósággal össze nem egyeztethető modorban támadta a főispánt és tisztikart, meg a sajtót. Magáról pedig többek között szószerint így enyelgett:

„Én, aki husz éve működöm a közügyek terén, én, aki megöszültem az érdemek szerzésében, én, aki nap nap után szónoklatokat tartok, amelyek nincsenek hiájával a stílus szabályainak, sőt az ékesszólásnak, én rólam írják azt a bérencek, hogy stílus gyakorlatot tartok!”

Emellett gyakran megesett, hogy tehetetlenségében, mint egy gyerek *sírt a közgyűléseken*. Végre egy pamflettel rukkolt az ország elé, amelyről annak idején megmondta a maga lesújtó véleményét az egész magyar sajtó. Legutolsó kísérlete az volt, hogy az Egyetértésbe egy cikket sugalmazott a „*Békési sárp*” címen, amely súlyos támadást intézett a főispán és tisztikar ellen. E cikk megjelenése után a megyei tisztikar a belügyminisztertől vizsgálatot kért maga ellen. A vizsgálat fényes elégtételt adott a megtámadott főispánnak és tisztikarnak, amit követett a vármegye törvényhatósága bizalmának és rokonszenvének impozáns megnyilatkozása. Ugyanakkor a megyegyűlés rosszalását fejezte ki Berényi eljárása fölött.

Berényi ekkor, félve az esetleg ellene megindítandó sajtópörtől, személyesen tisztelgett úgy *Fábry* főispánnál, mint *Ambrus* alispánál és tőlük, mint a tisztikartól *bocsánatot* kért.

Ezzel véget ért volna az áldatlan harc. De

ugyanakkor, amikor Berényi a bocsánatkérés tényével dezavualta önmagát, megfélekedezett arról, hogy jogát veszítette mindama sajtópör, amelyeket a hiuságán ejtett csorbák miatt indított két békésmegyei lapszerkesztő és pedig *Palatinus* József és *Székely* Béla ellen.

E sajtópöröket, melyekben ma érdekes fordulat történt, alább ismerteljük:

Palatinus, a Békésmegyei Közlöny volt felelős szerkesztője, lapjában Berényinek minden egyes, a közvélemény és az illetékes hatóságok által elítélt közszereplését kritika tárgyává tette. Fixaideaának minősítette az inkompatibilitás kérdése körül indított céltalan hajsztóját, önimádásba tobzódó, meghibbant fiskálisi agynak nevezte őt. Berényi minden egyes cikke sajtópörrel felelt. Így hat rendbeli sajtópört indított *Palatinus* ellen, akinek, hogy fokozatosan emelkedő büntetést szabhassanak ki, szétszedette az ügyeit.

Az első két ügyben a tárgyalást ezelőtt három hónappal tartották meg a gyulai törvényszéken. Ekkor *Palatinus* az ügyek egyesítését kérte és esküdtbírásgot kért, mivel Berényi közszereplését köztörvényhatósági bizottsági tag minőségében bírálta. A törvényszék mindkét előterjesztést elutasította, sőt a *Palatinus* által bejelentett negyven tanu közül egyetlen sem idézett meg. *Palatinus* erre megtagadott minden vallomást, mire a bíróság alig öt perces tárgyalás után *nyolc napi fogházra* ítélte *Palatinust*.

Ez ítélet most a nagyváradi tábla megsemmisítette és esküdtszék elé utalta az ügyet. A megsemmisített ítélet ma érkezett le a gyulai törvényszékhez, ahol ugyancsak mára volt kitűzve a tárgyalás a Berényi kontra *Palatinus* többi négy sajtópörben. A törvényszék okulva a tábla kioktatásán, bár Berényi kézzel-lábbal tiltakozott ellene, *Palatinus* védőjének *Dobay* Gyula dr., a jeles szegedi kriminálának előterjesztésére esküdtbírásgot elé utalta az újabb ügyeket is. A monstre sajtópörben a nagyváradi esküdtbírásgot valószínűleg az őszi ciklusban fog ítéletet mondani, mely előre láthatólag fölmentő lesz.

TANÜGY.

A polgári leányiskola kézimunka és rajz kiállítása.

Arad, június 21.

Az aradi polgári leányiskola növendékei, mint minden iskolai év végén, úgy az idén is kézimunka- és rajzkiállítást rendeztek, hogy szorgalmukról és kézi ügyességükről a nagyközönséget is meggyőzzék. A kiállítást, amely két termet foglal el, már eddig is számosan látogatták meg és valamennyien a legnagyobb elismeréssel adóztak a leányoknak sikerült, izléses kézimunkáikért.

Az első termet osztályok szerint felosztva a kézimunkák foglalják el. Az első osztály a betűhímzést mutatta be. Mindegyik növendék munkáján a legnagyobb igyekezet és ügyesség mutatkozik. A második osztály harisnyákat, asztalterítőket és futókat állított ki, amelyek bátran vetekedhetnek a gyári készítményekkel. Különösen *Valder* Szeréna, *Stark* Teréz, *Engel* Sarolta, *Czeiler* Margit, *Boros* Erzsébet és *Krisztófi* Margit állítottak ki gyönyörű munkákat.

A harmadik osztály növendékei különféle tálcakendőkkal, keztyűkkel és hasonló munkákkal vettek részt a kiállításon. Csinos munkákkal szerepelnek *Kovács* Etel, *Geck* Hermin, *Buday* Gizella, *Kling* Hanna, *Kovács* Ella, *Vaga* Mariska és *Török* Rózsi. A negyedik osztály könnyű empirruhákat és díszes törülközőket készítettek. Dicséretreméltó munkákat

állítottak ki: *Faragó Vilma, Schmidt Berta, Bene Mária, Marinkovics Helén, Najmányi Margit, Vassits Irma, Springer Margit, Grossz Anna, Leopold Aranka, Kottmann Leona* és még mások.

A második teremben a rajzokat, olajfestményeket, kézimunkákhoz önálló tervezéseket, festett és égetett párnákat és egyéb miniatűr munkákat állítottak ki. Művészies munkákkal szerepelnek *Bittó Ilonka, Pucher Margit, Persa Margit, Mojsza Erzsébet, Keresztury Mária, Varga Irén, Szilvási Valéria, Rónai Etelka, Román Irén, Hazai Etelka, Varga Mariska, Cserő Erzsébet, Montág Ilonka, Gléizinger Mariska, Hajek Mariska és Vácán Anna*. A kiállítás még néhány napig marad nyitva.

(—) Kézimunka kiállítás. Az aradi női ipariskola kézimunka-, rajz- és festés kiállítás rendez a növendékek munkáiból, s ezt folyó hó 23-án, vasárnap délelőtt nyitja meg az intézet rajztermében. A kiállítás nyitva lesz vasárnap délután is, továbbá 24–26-án délelőtt 10–12 óráig és délután 4–7-ig. Belépti díj nincs.

Forradalom Franciaországban.

A fellázadt katonaság.

Véres harcok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 21.

A francia vincellérek forradalma, a mely a nagyarányú bor-tulprodukciónak következtében és azért tört ki, mert a kormány nem akarta az algiri borbehozatalt betiltani, a kiviteli vámokat leszállítani és a borhamisítók ellen törvényt alkotni, — a mai napon teljesen oroszos jellegű belháborúvá fajult. A lázadókhöz átpártolt az ellenük küldött katonaság nagy része is, úgy, hogy most felfegyverzett csapatok állanak egymással szemközt. Már eddig is több véres összeütközés történt.

Részletes távirati tudósításunk:

Narbonne, június 21. A tegnapai rendzavarások alkalmával több rendőrgyöngyöt megverték. A rendőröknek az alprefekturára kellett menekülniök. Az összeütközés alkalmával négy ember életét veszítette, 11 megsebesült.

Narbonne, június 21. Tegnap este tüntetők elfogtak egy biztost és fogvateráját. A város forgalma igen csekély. Argeliersbe nem lehet bemenni.

Montpellier, június 21. A késő éjjeli órákig tartó tüntetés közben a katonaság és a tüntetők között komoly összetűzés történt. A tüntetők a katonákra lőttek. Mindkét részről többen megsebesültek. Komolyabb sérülésről eddig nem érkezett hír.

Páris, jun. 21. Több estilap külön kiadásokban narbonnei táviratokat közöl, amelyek szerint három rendőrt meglin-cseltek. A katonák két vincellért öltek meg. Hír szerint a rendzavarásoknak hat ember esett áldozatul.

Páris, jun. 21. Az Intransigent Narbonne-ba kiküldött tudósítójának a legutóbbi éj eseményeire vonatkozó hosszú táviratát közli. A midőn a tüntetők az alprefektúra kapuját fel akarták feszíteni, az udvaron felállított csendőrök, a midőn a kapu a nyomásnak engedett, anélkül, hogy a tömeget intették volna, sortűz-*et adtak*. A csendőrök először vaktöltéssel lőttek. Amidőn a tüntetők, akik futásnak eredtek, ezt észrevették, visszatértek és az alprefektu-

ra udvarába akartak behatolni. Egy újabb sortűz, melynek folytán többen elesetek, visszatartotta őket. A 80. gyalogezred egy száz da közben megszállotta a teret. A tömeg a katonákat e kiáltással fogadta: *Gyilkosok!*

Perpignan, jun. 21. Ma este egy nagyobb tüntetőcsoporthoz felgyújtotta a rendőrprefektúra épületét. A gyújtogatók egyszerre gyújtották fel az épületnek mind a négy sarkát. A tüzet sikerült eloltani, bár a gyújtogatók az mindenáron megakarták akadályozni.

Páris, június 21. Narbonne-ból jelentik: Amikor a lovasság a Boulevard Gambettára érkezett, a tömeg fűttyökkel és lövésekkel fogadta. A katonák erre tüzeltek. Egy golyó összezúzta a Meridional kávéház egyik ablakát és megölt egy Rimor nevű embert, a munkástársaság egyik tagját, aki éppen leányával beszélgetett. A leány is életveszélyesen megsebesült. Egy másik golyó szíven találta egy Granger nevű embernek 15 éves fiát. Délben kihirdették az ostromállapotot.

Narbonne, június 21. 500 katona elhagyta a kaszárnyát, fegyvert és lőszert vitt magával és a lázadókhöz csatlakozott, állást foglalva a többi katonaság ellen. A helyzet nagyon veszedelmes.

Bezières, június 21. Az ideérkezett katonaságnak a lakosság nem adott szobákat a beszállásolásra, hanem csak szalmát bocsátott rendelkezésre. A városi tanács küldöttségi elnöke a lázongókhöz csatlakozott katonák közé ment és megkérte őket, hogy térjenek vissza a kaszárnyába. Egyben biztosította őket, hogy átpártolásukért nem kapnak büntetést. A katonák nem tettek eleget a felszólításnak, hanem megölték a békeltető elnököt.

Agde, június 21. Tegnap este a 17. ezred két százada a kolostorban elszállásolt négy századot kényszerítette, hogy kövessék őket. A hat század azután az új kaszárnyák kapuit föltörte és az ott levő katonaságot is megnyerte a lázadásnak. Polgárok fölrobbantották azután a kaszárnyákat, amelyekből a katonaság kivonult. Azokat a katonákat, akik vonakodtak a zendülőkkel tartani, meggyilkolták.

Az építőiparosok és kereskedők.

Érdekes konfliktus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az aradi építőiparosok szövetsége tudva-
levőleg akciót indított arra nézve, hogy a építőipari cikket árusító kereskedőket is bevonja szervezetébe, olyanformán, hogy a szervezetbe tartozó iparosok csak szervezett kereskedőknél vásároljanak s a kereskedők csak szervezett iparosoknak adhassák el az áruikat. Ez a megszorítás disszonáns hargokat keltett a kereskedők körében s most konfliktus is támadt e miatt. Kifejezője ennek az a levél, melyet Braun N. Antal festékkereskedő és festőiparoshoz intézett a szövetség. A levél a következő:

T. Braun N. Antal urnak

Arad.

Tisztelettel tudatjuk, hogy t. Uraságotat, mint szobafestőt és mázoló tagjaink sorába már régebben felvettük, nélkülözzük azonban máig az iránti nyilatkozatát, hogy mint festékkereskedő is szövetségünkbe kíván-e tartozni? Mivel tagjainkat most már értesítenünk kell, hogy anyagszükségleteik kizárólagos beszerzését a szövetségi tagoknál eszközöljék, felkér-

jük, hogy 24 óra alatt nyilatkozzon szíveskedjék, vajjon mint festékkereskedő is aláveti-e magát a szövetség rendelkezéseinek s tagdíj-átalányának évi 60 koronában történt megszállását vállalja-e?

Arad, 1907. évi június hó 18 án

Tisztelettel

Az Aradi Építőiparosok Szövetsége.

Reisinger,

elnök.

A felhívásra Braun N. Antal a következő levéllel válaszolt:

1907. június 19.

Tekintetes

Reisinger Sándor urnak

mint az építő iparosok szövetsége elnökének

Aradon.

Hozzám intézett b. soraik elintézésében tisztelettel értesítem, miszerint nem ismerhetem el abbéli jogukat, hogy iparos tagjaikat anyagbeszerzés tekintetében utasításokkal láthassák el.

Ilyen célzat ellen mint szövetségi tag is kénytelen vagyok oly álláspontra helyezkedni, hogy magamat e tekintetben terrornak alá nem veszem, mint kereskedő pedig szükség esetében a legradikálisabb eszközöktől sem fogok visszariadni, hogy önöket annak belátására bírjam, miszerint az építő iparosok szövetsége nem közkereseti társaság, mely a kereskedők megadóztatását szabadalomként bírja.

Midőn fenti okokból felszólításukat nem veszem tudomásul, egyben utalok t. elnök ur azon kijelentésére, mely szerint a kereskedőket csupán oly irányban óhajtja a szövetségnek megnyerni, hogy ezek a netalán keletkező üzemi-műhelyektől tagadják meg az anyagszolgáltatást, ehhez elvben magam is hozzájárulok, de tiltakozom a szövetség és a szabad kereskedelem érdekében minden tulkapás ellen.

Teljes tisztelettel

Braun N. A.

Az építőipari háború.

Az idegen munkások dolgoznak.

Bajok egy építkezésnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A felizgatott kedélyek ma már némileg lecsillapodtak. Az elkeseredett küzdelem, amelyet a szociáldemokrata-párt kiállításba helyezett, elmaradt és előreláthatólag végképen el is fog maradni. Azok a híresztelések, amelyek a tegnapi napon szárnyrakeltek, hogy az idegen munkások abbahagyták a munkát és csatlakoztak a kizárt építőmunkásokhoz, nem bizonyultak valóznak. A tegnapelőtt és tegnap megérkezett munkások a legnagyobb rendben folytatják a kizárás folytán félbenmaradt munkálatokat. Mindössze két lakatosmunkás nem állott munkába. Ezek a kizárt munkások hatalmába kerültek s hatásuk alatt letagadják azt, hogy tudtak a kizárásról.

A tegnap megérkezett kőművesmunkások ma reggel megkezdtek a munkát. Ezek egyrésze a Bíró Ernő műépítész vezetése alatt álló Rab Ákos féle háznál, másik része pedig a téglagyári építkezéseknél kapott alkalmazást. A műhelyeknél és az építkezéseknél, ahol idegen munkások dolgoztak, ma egész napon át a tegnap megérkezett csendőrök tartottak szolgálatot. A csendőrök felügyelete alatt dolgoztak a munkások, akik teljesen megvannak elégedve a helyzettel, amiről bécsi és csehországi társaikat értesítették.

Az idegen munkások három havi szer-

zódést kaptak a szövetségtől. Amennyiben ezen idő alatt nem fejezhetik be a sürgős munkákat, akkor a szövetség újabb munkáscsoportokat hozat Csehországból, vagy Bukovinából. A szövetség megbízottjai most is künn járnak Ausztriában és arról tudatták megbízóikat, hogy temérdek munkás hajlandó Aradra jönni, egyes csoportok pedig saját palléraik vezetésével.

A munkaadók körében remélik, hogy a jövő hét csütörtökjére már minden rendben lesz. Ekkorra ugyanis az összes sürgős munkálatoknál dolgozni fognak az idegen munkások, akiket a szakszervezetből kilépett aradi munkások is támogatni fognak.

A szocialisták csendesen viselkednek és lemondtak arról a tervükről, hogy az idegen munkások működését meggátolják. Különösen azért mondtak le erről, mert látták, hogy a munkálatoknál csendőreik teljesítenek szolgálatot.

A mai napnak egyébként egy rendkívül érdekes eseménye is van. Rab Ákos m. klr. tényleges honvédfőhadnagy ugyanis a Batthyány-utcaiban házat épített, amelynek vezetésével Biró Ernő műépítésszt bízta meg. Az épülőfélben levő háznál a munkálatok a kizárás folytán egy darabig szüneteltek s csak ma kezdődtek meg, amikor az idegen munkások megkezdtek a munkát.

Az építető főhadnagy azonban nem elégedett meg ezzel a megoldással. Sehogysem tetszett neki, hogy házat idegen munkások építsék fel. Elment tehát a közművesek szakszervezeti helyiségébe és a szakszervezeti titkárral megegyezésre jutott, hogy a kizárt munkások napi két korona bér fejében végezzék el az építkezési munkálatokat. A szervezett munkások örömmel fogadták Rab Ákos ajánlatát és hétfőn meg is kezdik a munkát.

Rab Ákos ma értesítette Biró Ernőt, hogy nem reflektál többé a szövetség támogatására és az idegen munkaerőre, továbbá Biró Ernő felügyeletére, mert a szakszervezettel megegyezésre jutott és aradi munkások fogják befejezni az építkezést. A felügyeletet egy más városból való építőmester fogja ellátni, pallért pedig maga a szakszervezet fog kiküldeni.

Biró Ernő tudomásul vette a főhadnagy bejelentését és hétfőn elvonja a Batthyány-utcai háztól az idegen munkásokat, akik más sürgős építkezést fognak befejezni. Ezzel azonban ez a furcsa ügy nem nyer végső befejezést. Biró Ernő ugyanis szerződést kötött Rab Ákossal, aki a szerződést megszegte. Hir szerint Biró Ernő szerződészegésért pört indít Rab főhadnagy ellen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Vasárnap: Délután: Szép Ilonka, operette. Este: Az árendás zsidó, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Hétfő: A karácsonyi vers, vígjáték. Frizzo átváltozó művész főlépte.

Kedd: A harag, vígjáték. Frizzo átváltozó művész főlépte.

Szerda: Virágfakadás, vígjáték. Frizzo átváltozó művész főlépte.

* A pálinka. Vannak akik rémdrámának tartják Zola A pálinka című drámáját. Gál Gyula előadásában iránydráma ez a borzalmas

színmű, melyet a Good templaristáknak időnként színre kellene hozatni, hogy az alkohol rettenetes pusztítását Gál Gyula előadásában láthassák azok, akiknek épülésére Zola ezt a darabot megírta. Gál Kupeauja a legtökéletesebb patológiai tanulmányok egyike, amit modern művész színpadon produkált. Gál delirálsa megdöbbentő, a delirium rettenetes pusztításának, az agyat, az egész organizmust gyilkoló hatásának olyan idegrázó interpretálását láttuk Gál Gyulától, amit csak megdöbbenéssel lehet végignézni. A közönség valóságos entuziaszmmussal ünnepelte a kiváló művészt. Nagyon jó partnere volt a vendégművésznek K. Kápolnay Juliska, aki Gervaisét sok drámaisággal, a tulajdonságokat kerülve, hatásosan játszotta. Epizód szerepeikben figyelemreméltó alakításokat mutattak be Leövey, Faludy, Kulcsár és Ujj Kálmán. H. G.

* A vig szalmaözegek. A féktelen vigság és a jóízű, kacagtató humor vonul be e hó 28 án, jövő pénteken a nyári szinkör falai közé. Ekkor lesz ugyanis Kaszab Géza és Horovitz Gusztáv Vig özegek parodiájának, a Vig szalmaözegeknek bemutató előadása. A Vig szalmaözegek a nyári darabok minden kiválóságával indul Aradról hódító utra. Már ezideig is több vidéki direktor érdeklődik az énekes bohózat iránt, amelyben egymást érik a kacagtató jelenetek, vidám ötletek, képtelen helyzetek. A darab muzsikája, melyet Stroke Henrik irt. tele van elmés zenei ötletekkel s mindezekhez hozzájárul még az is, hogy a bohózatban előforduló táncok egyike-másika egyenesen közfelfűnést fog kelteni. A kiállításról Szendrey Mihály költséget nem kimélve gondoskodott. Érdekes, színes jelmezek készülnek a bemutatóra, amely előreláthatólag a nyári évad legforróbb színpadi estéje lesz. Az aradi szerzők darabja iránt máris óriási érdeklődés nyilvánozik meg a közönség minden rétegében s színházi időjósok diagnózisa szerint Szendrey az aradi szerzők darabjában megtalálja az évad slágerjét, amely Arad egész színházjáró közönségét a szinkörbe fogja vonzani.

* Gál Gyula vendégjátéka. Eredeti magyar színműben látjuk holnap Gál Gyulát, Malonyay Dezső és Rákosi Viktor nagyszerű darabjában, az Elnémult harangok-ban. Todorescu szerepét játsza el Ebben a szerepben Aradon még nem mutatkozott be a közönségnek, pedig ez egyike a legkiválóbb alakításainak. A Nemzeti Színházban páratlan sikert aratott vele. Partnerai lesznek ezen az estén: Keszler, Hunyady, Szathmáry Kulcsár, Faludy, Kápolnay Juliska, Harmath Józsa és Benkőné.

* Frizzo Aradon. A szenális átváltozó művész, az olasz Frizzo, a jövő hétfőn, június 24-én kezd meg több estére terjedő vendégjátékát Aradon. Frizzo ezidő szerint a világnak legjelesebb átváltozó művésze, akinek boszorkányos ügyességét két ízben volt alkalma már az aradi közönségnek megcsodálni. Most ismét eljön hozzánk a népszerű olasz, hogy új meglepetéseket szerezzen az aradi közönségnek. Ezuttal egész színdarabokat fog eljátszani egy-maga Frizzo, 15-20 személyt is ábrázolva. Megjegyezzük, hogy minden egyes estén színre kerül egy rövid egyfelvondós vígjáték is. Frizzo előadásai mellett s így igen változatos és élvezetes estékre van kilátás, jöllehet az igazgatóság a helyarákat nem emeli.

* Péter és Pál a színházban. A jövő héten kettős ünnep lesz s mind a két ünnepnapon kettős előadást tartanak a színházban. Péter és Pál napján délután gyermek-előadás lesz, a Hófehérke és a hét törpe című látványos tündérvígjátékot hozzák színre mérsékelt helyárral.

A zirci botrány.

Panamáznak a képviselők.

A közerkölcs őrei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 21.

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén Szentkirályi Zoltán által napfényre hozott botrányos ügy foglalkoztatta ma az egész politikai világot. Régóta tudott dolog már, hogy a képviselők között igen sokan vannak, akik szép rekordokat értek el a panamázás terén, de hogy politikai szolgálatokat is megfizetessen magának egyik-másik, erről még nyilvánosan nem igen esett szó. A zirci választással kapcsolatos botrány azonban napfényre hozta a régebbi eseteket is s most már nyíltan beszélnek, hogy a függetlenségi pártban igen fura és inkorrekt dolgok történtek. Természetes, hogy ezek az inkorrekt dolgok csupán egyesek személyéhez fűződnek, de a panama-ügyek ódiumából a párt is kiveszi a maga részét, mert nem járt el elég erélyesen az ilyen kis játékok ellen. Részletes tudósításunk:

A függetlenségi párt szennye.

A képviselőház folyosóján ma a zirci mandátumvásárral kapcsolatosan rendkívül sokat beszéltek a függetlenségi pártban lappangó panamákról, amelyekre nézve az egyik képviselő az alábbiakat mondotta:

— Tudok egy képviselőt, aki olyan keresett kortes, hogy amikor valahová hívogatják, azt szokta üzenni:

— Kérem az összeg fixirozását, mert én 100 koronáért még a pályaudvarig sem megyek.

— Tudok 20 esetet, amikor képviselő-kortes első sorban váltót íratott alá. Van itt egy képviselőtársunk, kikeresztelkedett zsidó, aki akkora napidíjat fizetett megválasztásakor, hogy angol lordkancellárok is elmehettek volna annyi pénzért a segítségére. A pártban titkos pumpolások történtek meg nem nevezett, de állítólag szegénysorsu miniszterek javára. Van aztán még egy másik eset is. Amikor Beöthy Ákos meglátta, gyűjtés indult a pártban egy koszorura, hogy azt Beöthy sírjára tegyék, ha majd a koalíció kormányra jut. Sem a pénz, sem a szamunkérés nincsen sehoh.

Rosszálási indítvány.

A zirci mandátum dolgában kiküldött bizottság megkezdte ma a vizsgálatot. Először Szentkirályi Zoltánt hallgatták ki, aki előadta, hogy Pap Zoltán fölkererte őt az Ivánka Imre érdekében való korteskedésre. Pap kérte őt, hogy utazzék le Zircre és költségek fejében átadott neki 600 koronát. Szentkirályi azonban rögtön visszaadta Papnak a pénzt.

Hasonló értelemben nyilatkozott Burgán Aladár is. Ifj. Madarász Józsefnek és másoknak kihallgatása után a bizottság elhalasztotta a vizsgálatot.

Pap Zoltánt és Gál Andrást ma, vagy legkésőbb holnap hallgatják ki.

A függetlenségi pártban ma azt beszélték, hogy 20 képviselőnek neve keveredett az afférba és éppen azért, mert ilyen sok ember került bele, igen kinos a pártra az ügy. A pártban az egyes kép-

viselők korteskedéseit sokszor megfizették, még pedig hol egy összegben, hol a költségzsámla szerint. Ennek elejét veendő a vizsgáló bizottság javasolni fogja, mondják ki, hogy a függetlenségi pártnak nem lehet tagja az, aki pénzért vagy más anyagi előnyökért támogatja a jelölteket. A konkrét esetben rosszalást fognak indítványozni a bepanaszolt képviselőkkel szemben és ezzel elsimítják az ügyet.

Pap Zoltán ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

— Becsületszavamra kijelentem, hogy Ivánka Imrétől vagy hozzátartozóitól sem direkt, sem indirekt uton, sem pénzt, sem ígéretet nem kaptam, hogy a zirci választáson támogassam és Ivánka Imrétől vagy hozzátartozóitól sem pénzt, sem ígéretet nem kaptam, hogy képviselőtársaimnak készkiadásait megtérítsem vagy ezeknek megtérítését kilátásba helyezzem. Egyelőre ennyit kell mondanom. Holnap megjelenek a kiküldött bizottság előtt és vallomásmat rögtön nyilvánosságra hozom.

Budapest, 1907. június 21.

Pap Zoltán.

HIREK.

Kohnok alkonya.

A hivatalos lap mai száma ki-lenc Kohn nevű honpolgár név-magyarosítását közli.

Miként az agg barlangi medve,
Avagy a természetes mammuth,
Éppugy a Kohnok nemzedéke
Az elmúlás sorsára jut.
Lészen belőlük Kún, Keményfi,
Konder, Kovács, no meg Kemény,
Hogy írmagúl egy Kohn maradjon,
Arra manapság nincs remény,
Nincs, abszolút nincsen remény.

Miként az alsószoknya fodra,
Az illatos, habos, fehér,
A divat szerint változik meg:
Hol földig ér és hol nem ér,
Éppugy a Kohnok nemzedéke
Divat szerint cserél nevet,
És mint a krinolint, — maholnap
A Kohn családot sem leled,
Kondor legyenek, ha felleled.

Elmúlik minden itt a földön,
Legyen bár szép, dicső, nemes,
Nem lesz maholnap Kohn e honban,
Csak néhány méla ószeres.
Az ószeres konzervatív mind,
De nem lesz már Kohn senki más
S nem fognak énekelni rólad,
Oh kis Kohn, azaz kis Kovács, —
Mindenesetre kis Kovács!

— zab.

Érdekes katonai affér.

Arad, június 21.

Nagyváradról különös katonai botrány hí-réről hoz tudósítást a táviró. Egy festő és egy százados összeeszküdtek az utcán. Kardrántás, vagdalkozás, provokálás. A festő, mint szociálista, földmunkásokat nevez meg segédjeiül s kijelenti, hogy nem verekszik. Pont.

Részletes tudósításunk:

Ma délután nyugodtan sétálgatott a nagyvárad korzón Jancsó Jenő festőművész, aki csak nemrégiben tért vissza Párisból. Szemközt jött vele Rottmann Pál Miklós honvéd százados, aki véletlenségből összeütközött a festővel. Jan-

cso azt hitte, hogy a százados szándékosan ment neki s reá kiáltott:

— Micsoda szemtelenség ez?

Az így aposztrofált kapitány ősi katonaszokás szerint a kardjához kapott és kirántva azt, egyszerűen *redvágott vele a festő vállára*. Ez a kard láttára sem ijedt meg, hanem támadólag lépett fel a kapitány ellen, aki erre újból felemelte kardját és vágni akart. A vérontást egy Zilahy Jenő nevű ügyvédjelölt akadályozta meg, aki botjával felfogta a vérengző hajlamu kapitány vágását s odakiáltotta az ellenfeleknek:

— Uraim, ezt nem így szokás elintézni!

A kapitány a civiltől jövő figyelmeztetésre hüvelybe dugta kardját s azonnal két katonatisztet küldött Jancsóhoz, hogy a festőtől nevében elégtételt kérjenek. A jó humoru festő segédjeiként két földmunkást nevezett meg. Miután azonban ezek elfoglaltságuk miatt, — mivel a munkát nem hagyhatták abba, — nem jelentek meg a kitűzött időben, a szociálista érzelmű Jancsó Horvát Gusztávot és Sonnenwirt Lajost, a nagyvárad szociáldemokrata párt két vezérémbert küldötte el helyettük a lovagias tárgyalásokra. — Miután a szociálisták kijelentették, hogy felük elvi okokból nem párbajozik, a katonatisztek nemleges jegyzőkönyvvel fejezték be az érdekes affért.

— Merényletterről az olasz király ellen. Rómából táviratozzák: A Bazelben tartott anarkista kongresszuson, a római rendőrség értesülése szerint elhatározták, hogy Viktor Emánuel olasz királyt meggyilkolják és a tett végrehajtására több embert szemeltek ki. A rendőrség tudomást szerzett a dologról és a legnagyobb óvatsággal vette körül a királyt. A rendőrség a Rómába érkező gyanús embereket állandó megfigyelés alatt tartja, aminek eredménye is lett, amennyiben két anarkistát tartóztattak le, akiknél bombákat találtak. A vallatás során az anarkisták elismerték, hogy tényleg megakarták gyilkolni az olasz királyt.

— József főherceg és a váltóór. Budapest-ről táviratozzák: Tegnap délután József főherceg fogata a Fürdő utca sarkán elütötte Dobos László 14 éves villamosvasuti váltóállítót. A főherceg rögtön megállította kocsiját, kiszállt belőle és érdeklődött a fiu sorsa iránt. Amikor megtudta, hogy Dobosnak semmi baja sem történt, a főherceg folytatta útját. A váltóállító két óra múlva ismét munkába állott.

— Tu, Felix, Szerbia, nuba! Budapest-ről táviratozzák: A Nap értesülése szerint Péter szerb király fia, György herceg londoni utazása érdekes házassági tervvel függ össze. E szerint a herceg nőül venné Edvard király unokahugát, ami annál föltűnőbb, mert tudvalevőleg az angol király volt az, aki a legélesebben elítélte a Karagyorgyevicseket Sándor király meggyilkolása miatt.

— Lovagias ügyek a gornyeszegi választásból. Budapest-ről táviratozzák: Fenyvessi Soma országgyűlési képviselő Héderváry Lehel és Hajdu Marcell útján provokáltatta Rózsa Miklós hírlapírót, amiért, egy levélben Fenyvessit tette felelőssé a gornyeszegi választás zavarásaiért. Rózsa Miklós Pekár Gyulát és Beck Lajos orsz. képviselőt nevezte meg segédükül. Rózsának még egy afférja van; ő provokáltatta Kendei Károly marosvásárhelyi ügyvédjelöltet Erősdý Sándor marostordamegyei főjegyző és Szekeres Zoltán által. Ezt a párbajt

Kolozsvárott vagy Marosvásárhelyen fogják megvívni.

— Arisztokraták halálos automobil-szerencsétlensége. Casertá-ból táviratozzák: Caserta közelében tegnap fölfordult Pescara herceg automobila. Ugy a tulajdonos, mint az automobilban ülő Angelo herceg, Nuncianta márkí, Cerali márkínó és a soffőr kiestek az automobilból és oly súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy valamennyien meghaltak.

— A koalíció Supilo ellen. A M. H. vezércikkben és föltűnést keltő formában közölt cikkben ma kétségbe vonja Supilo. Ferencnek, a horvátok legagilisabb vezérének választói jogosultságát. E jogát azon az alapon tagadják, hogy Supilo csak múlt év óta magyar állampolgár, s mint ilyen, még csak 1916-ban illette volna meg a képviselővé való választathatás joga. Supilo Ferenc ugyanis, aki a fiumei Novi List szerkesztője, Raguzából került Fiuméba. Éveken át élt itt, de csak 1906. május 8-án folyamodott a magyar állampolgárságért, amit rövidesen meg is kapott, s tíz nappal később letette a honpolgári esküt, s felvettette magát Fiume város kötelékébe. A legutóbbi horvátországi választásokon fellépett s meg is választották, sőt a horvát-szlavonországi kamara igazoló bizottsága igazolta is, *noha a horvát országgyűlésnek nem is lehetett volna tagja*. Ahhoz ugyanis, hogy valaki horvát képviselő lehessen, okvetlenül szükséges, hogy az illető valamely horvát vagy szlavonországi községben *illetőséggel birjon*. A honossági törvény szerint a magyar országgyűlés tagja az lehet, aki *tíz éve magyar állampolgár*. Így tehát Supilo a magyar országgyűlés tagja sem lehetne. Igaz, hogy ezen már változtatni nem lehet, de a nevezett koalíciós lap ezért az igazoló bizottságot teszi felelőssé, amely véglegesen igazolta Supilot, anélkül, hogy honosságának kérdése felett érdemben döntött volna.

— A visszautasított kitüntetések. Budapest-ről táviratozzák: A kormány tudvalevőleg június 8-án egy egész sereg kitüntetést akart publikáltatni. Politikai körökben beszéltek, a terv megvalósítása azon mulott, hogy a király a kitüntetések nagy részét visszautasította. Ez a refus nagyon elkedvetlenítette Zichy Aladár grófot, aki kijelentette, hogy az utóbb harmadrészre leszállított kitüntetések listáját sem terjeszti a felség elé. — Ezért történt, hogy nem ő, hanem Wekerle Sándor miniszterelnök kérte tegnap a királyt az újból fölterjesztett redukált kitüntetési listájának jóváhagyására. A kitüntetések között van az államtitkárok titkos tanácsosi méltósága és Törley József bárósága. A koalíció körében ma boldogan beszéltek, hogy a király tegnap hozzájárult a kitüntetésekhez.

— Öngyilkos katonatiszt. Kassáról táviratozzák: Hoffer László honvédhuszárhadnagy ma reggel föbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság oka reménytelen szerelem volt.

— Házasság. Molnár Izidor dr. késmárki tanár f. hó 23-án délelőtt az aradi izr. templomban esküszik örök hűséget özv. Pichler Hermáné bájosi leányának, Hannának.

— Lefokozott főhadnagy. Egy biztatón indult tiszt karrierjét sötét befejezéséről ad hírt a katonák rendeleti közlönye. Karasz Ferenc nagyvárad tüzérfőhadnagyot a legfelső katonai bíróság tisztí rangjától megfosztotta s közlegényné fokozta le. A főhadnagyot sokan ismerték Nagyváradon, főképp a mulatóhelyeken, ahol törzsvendég volt a fess katonatiszt. A

fiatal katona mint tiszthelyettes került Nagyváradra, s Csehországban lakó gazdag szülei bőven gondoskodtak róla, hogy az életnek akkor még minden új gyönyörét fenéig élvezhesse. Mulatott, dőzsölt, de, hogy kitűnő katona volt, gyors emelkedésénél mi sem bizonyítja élénkebben. Hamarosan főhadnagyi rangba jutott, de már akkor egész idegrendszerét megtámadta az alkohol, amit szertelen mértékben fogyasztott. Emiatt azután Karasz Ferenc olyan helyzetbe került, hogy szülei megvonták tőle a gondoskodásukat, s a katonai hatósága is elérkezettnek látta az időt, hogy a lejtőn megállítsa. A főhadnagy a nagyváradai várban hosszabb időt töltött vizsgálati fogságban, míg most a tisztí ranghoz nem méltó viselkedése miatt degradálták.

— **Az állami felsőbb leányiskola igazgatója.** Értesülésünk szerint az állami felsőbb leányiskola igazgatójává a király Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Gúta Józsefet, az egri állami felsőbb leányiskola igazgatóját fogja kinevezni. Gúta nemsokára Aradra érkezik, ahol a tanterveket fogja elkészíteni és jóváhagyás végett felterjeszti a kultuszminiszterhez. A tanári kar kinevezése csak a nyár folyamán várható.

— **Agyonnyomta a szikla.** Paulison a kőbányában ma szerencsétlenség történt. Bazelik Ferenc munkásember, akit azzal bíztak meg, hogy a robbantásokhoz szükséges furásokat eszközölje, ma egy elvált szikladarabbal együtt a mélységbe zuhant és összezúzta magát. A munkás azonnal meghalt. A szerencsétlenségért senkit sem terhel a felelősség, mert a munkavezető jóelőre figyelmeztette Bazelikot, hogy ne lépjen a veszedelmes sziklára, aki ennek dacára tovább is ott foglalatzkodott. Az esetről jelentést tettek az aradi kir. ügyészségnek, amely a temetési engedélyt megadta.

— **Ferdinánd fejedelem házasodik.** Bécsből táviratozzák: Ferdinánd bolgár fejedelem legközelebb eljegyzti a román trónörökösne nővérét, Beatrice szász-köburgi hercegnőt. A fejedelemnek ez a második felesége, első neje Mária Lujza bourboni hercegnő volt és ebből a házasságából 4 gyermeke született.

— **Gyermekrontó öreg ur.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A Kisfaludi-utca 4-ik számú ház lakói már régebben észrevették, hogy a házban lakó Olveti János nevű 54 éves nyugdíjas öreg ur kis leánykákat csalogat a lakására, akiket hosszabb ideig magánál tart s csak órák múltán enged el. Miután rosszat sejtettek, jelentést tettek a rendőrségnél, ahonnan két detektívet küldtek ki a leányrontó öreg ur megfigyelésére. A lakók feljelentése valóban bizonyult, amennyiben a detektívek látták, a mikor Olveti János egy fejletlen kis leánykát a lakásába csalt. A detektívek kis idő múltán utánuk siettek s addig zörögtek az ajtón, míg végre beengedték őket. Rögtön faggatni kezdték a leánykát, aki bevallotta, hogy Olveti merényletet akart ellene elkövetni. A detektívek erre megtették hivatalosan is a feljelentést, s melynek alapján a rendőrség megindította az eljárást a perverz ember ellen.

— **Az Arad csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság rendkívüli közgyűlése.** Az Arad Csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság június hó 23-án délelőtt 11 órakor az intézet József főherceg-ut 22. szám alatti helyiségeiben rendkívüli közgyűlést tart. A napirend tárgysorozata: 1. Az igazgatóság és választmány javaslata az alaptörvény felemelése és e célból 5000 drb. új részvény kibocsátása tárgyában.

2. Az igazgatóság és választmány jelentése a József főherceg uti 8 szám alatti ház megvétele és javaslat ezen telken megfelelő intézeti háznak felépítése tárgyában.

— **Podubáné megjelent.** Az aradi rendőrség bűnügyi osztályának egyik legismertebb alakja Poduba Jócáné. A derék asszonynak számtalanszor meggyűlt a baja a rendőrséggel holmi pénzhamisítások miatt. Egy idő óta azonban nem beszéltetett magáról Poduba Jócáné. Ma reggel végre a piacra ment bevásárolni és az egyik kofának hamis pénzzel akart fizetni. A kofaasszony lármát csapott, mire rendőr jött oda és felkísérte Podubánét a rendőrségre. Itt megmotozták és a szájában négy hamis husz fillérest találtak. Podubáné ellen hamis pénz forgalomba hozatala miatt megindítják a büntető eljárást.

— **Milyen időnk lesz?** Julius hónap időjárásáról Meteor a következőket jósolja: Julius havának változatossága folytán mindenféle jellegű időjárásban lesz részünk, amennyiben június hó utolsó napjainak állandóbb jellegét, Julius havának már első napjai megszakítják s hűvös, szeles, esetleg csapadékkal változó időt hoznak, amidőn a nagyobb mennyiségű csapadék kifejlődését csak az fogja gátolni, hogy ezen időben a föld Nap, a Hold pedig földtávolba kerülnek. 10-én egy gyűrűs, nálunk nem látható napfogyatkozás áll be, mely körül ismét csapadékot várhatunk és pedig kiadóbb mennyiségben. A 12-ik csomópontot követően melegebb, állandóbb időt engednek a bolygók reménylenünk, egész a 23-ik csomópont hatásáig, amely időközben azonban, ha kitörések jönnek elő a Napon, zivatarokat kaphatunk. 24-ikétől ismét csapadékot várhatunk, amelynek mennyiségét enyhítheti azon holdtölte, amelylyel egyszersmind 25-én részleges holdfogyatkozás áll be, mit részben mi láthatunk. Julius hó végén is inkább alacsony, mint magas hőmérsékletre van kilátásunk.

— **Gyilkosság az országúton.** Néhány nappal ezelőtt este 9 órakor a szaturoi határban az úgynevezett „Frunza verde” korcsmától mintegy 150 lépés távolságban az országúton hazafelé haladó Vesza Tódor szaturoi lakost egy ismeretlen ember megtámadta és megverte. Vesza a verés következtében tegnap meghalt. A gurahonci csendőrsparancsnok a madrizesdi őrsrel egyetemben a tettest Muste Juon zöldeci lakos személyében kinyomozta s még tegnap este az aradi királyi ügyészségnek fogolyként átadta.

— **Olaszok és horvátok.** Az isztriai olaszok és horvátok közti a választás miatt hetek óta nagy a feszültség. Tegnap, mint Pólából jelentik, Fazana, Dignano és Gallezano községek választottak. Tisztán olasz lévén a vidék, az olasz nemzeti párt 647 szavazattöbbségre tett szert. Ez felbőszítette az ellenpártot. Amikor az olasz választók hazafelé indultak, a horvátok puska lövéssel és közáporral fogadták őket. Egy kocsist súlyosan megsebesítettek, egy lovat agyonlőttek. Később az egyik gallezanói olasz választót halva találták az országúton. Nagy a súlyos sebesültek száma is. A sebesültek közt van egy rendőr és egy csendőr is, kiket gyaloghinton vittek a pólai kórházba. A pólai lakosságot az eset híre rendkívül fölízgatta. A csendőrök, kiket Montegrandéba küldtek, sok embert elfogtak. A tömeg a letartóztatott horvátokat meg akarta lincselni. A városban éjjel egy tengerész altiszt súlyosan megsebesített egy dignanói parasztleányt. A horvátok éjnek idején megtámadtak és meggyilkoltak egy olasz embert. Annyi ködös és fejszeítés érte, hogy holttestét szinte lehetetlen fölismerni. Később deült ki, hogy a Moscadranak hívják. Hét árva és áldott állapotban lévő özvegye maradt. Számos épületre gyászlobogót tűztek ki. A horvátok négy más olaszt is veszedelmesen megsebesítettek. A horvátok összesen ötven lövést tettek.

— **Fényképészeti készülékek működvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll. cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udv. szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kíváncsra szívesen küldi el bérmentve a cég.

— **Benkő sorsjegye bankó!** Azon nagy nyeregykimutatás, amelylyel a Benkő Bank Budapest, Andrássy-ut 60. rendelkezik, ma ismét egy főnyereményt gyarapodott. A Benkő Bank nyolc szerencsés vevői nyerték a második osztály legnagyobb főnyereményét, 70,000 koronát a 108915 száma.

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, avábok** ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

SPORT.

+ **A budapesti műgyetemi labdarugó csapatnak** vasárnapi aradi szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek nemcsak városunk, de a főváros sportkörei is, amint a fővárosi napilapok híradásából kiténik. A Műgyetemi Atlétikai és Football Klub legjobb játékosait küldi le, viszont az Aradi Atlétikai Klub is legkiválóbbjait állítja velük szembe s előrelátható, hogy élvezetes játékot fognak bemutatni. Atlétaink nagy szorgalommal treníroznak a mérkőzésre, hogy a szép összjátékukat meg ne bontsa a szükséges kitartás hiánya. A főiskolaiak már szombat este megérkeznek Aradra, hogy az ut fáradalmat kipihenve friss erővel álljanak ki vasárnap. Több érdeklődő kíséretében a következő játékosok érkeznek: Hámos, Erdős, Fekete, Vörös, Lipovetz, Klug, Koltay, Pitt, Benda, Szántó, Berczy. A játék bírása Szathmáry János az A. A. K. elnöke lesz.

+ **Elhalasztott turistakirándulás.** Az aradi turista-egyesület által a bodrogi zárdá meglekintése céljából június 23-ára tervezett kirándulást a zárdafőnök távolléte miatt az egyesület későbbi időre halasztotta.

A kisjenői löversenyek.

Lezárták a nevezéseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Péter és Pál napján tartja meg a kisjenői versenyegylet József főherceg védnöksége alatt ideai löversenyét. A nevezések szép eredménnyel zárultak s a Kisjenőre ránduló sportközönség előtt valószínűleg érdekes versenyek fognak lefolyni.

A versenyek és a benevezett lovak jegyzéke a következő:

3 30 I. Földmívelésügyi miniszter díja. Eladó sikverseny 1000 korona. Táv. kb. 1600 m. 1. Reöck I. hfdn. 36 sk Recept, fekete-fehér csillag kék szegélylyel, fehér sapka. 2. Streicher L. hdn. 66 pk Thibet, egyenruha, kék szallag. 3. br. Schivaben Durneisz Gy. hfdn. 36 pk Peia, kék, veres gyűrűk és sapka. 4. Egyedi L. ur 36 pm Faragatlan, viola, narancssárga ujj, viola sapka. 5. Seprősi ménes 56 ph Ocskay brigadéros, lila, fehér pettyek és sapka.

4 00 II. Horgostói gátverseny. 1000 korona a Földmívelésügyi Miniszter és Aradvármegye subvenciójából. Táv. 2800 m. 1. Gyertyáffy I. ur 46 stpk Gixer, kék, sárga kocka, veres ujj és sapka. 2. Br. Baich I. ur 56 sk Nóra, szalmasárga, világoskék gombok. 3. Pauer I. hfdn. id. ph Esély egyenruha, veres szallag. 4. Streicher L. hdn. 66 stpk Thibet, egyenruha, kék szallag. 5. Seprősi ménes 66 stpk Gurr, lila, fehér pettyek és sapka. 6. Ugyanaz 46 sh Napraforgó lila, fehér pettyek és sapka.

4 30 III. József cs. és kir. Főherceg Ö Fensége díja. Gátverseny. Tiszteletdíj 1 nek. Táv. kb. 2800 m. 1. Pauer I. hfdn. id. sh Albiut egyenruha, veres szallag. 2. Br. Baich I. 56 sk Nóra, szalma sárga, világos kék gombok és s. arany rojtjal. 3. Br. Baich P. hfdn. 66 pk Titok, sárga, veresszegély és sapka. 4. Kintzig I. ur id. pm Peszgo, ezüst szürke, veres ujjak és sapka. 5. Ugyanaz 46 pk Fenelány, ezüst szürke, veres ujjak és sapka. 6. Seprősi ménes 56 stpk Idédl, lila, fehér pettyek és sapka. 7. Ugyanaz 46 sk Vigözvegy, lila, fehér pettyek és sapka. 8. Czárán M. ur 46 pk Kin-

sem rózsaszín, kék ujjak és sapka. 9. Ugyanaz 56 sk Vilma, ugyanaz. 10. Kubinay Gy. bk. 56 pk Mondja csak, egyenruha, fehér szallag.

5.00 IV. Urlovasok szövetkezete díja. Sikverseny 1100 K. Táv. kb. 2000 m. 1. Gyertyánffy I. ur id. sh Fertő kék, sárga kocka, veres ujj és sapka. 2. Br. Baich I. 46 pk. Haragos, szalma sárga, világos kék gombok és sapka arany rojttal. 3. Schey P. hsz. 36 pk Vinga, fehér, vörös, kék szallag és sapka. 4. Reöck I. hfhdn. 36 sk Rántás, fekete-fehér szallag, kék szegélylyel, fehér sapka. 5. Dr. Horváth I. ur 56 sm Claymore, rozsdavörös, sárga ujj, zöld karszallag és sapka. 6. Ugyanaz 36 pk Gyerebe, rozsdavörös, sárga ujj, zöld karszallag és sapka. 7. Seprősi ménés 46 sm Oriole, lila, fehér pettyek és sapka.

5.30 V. Dohányosi gátverseny. 1000 K. Táv. kb. 2400 m. 1. Kintzig I. ur 46 pk Feneleány ezüst szürke, veres ujjak és sapka. 2. Shey P. hsz. 46 pk Galmiche, fehér-vörös-kék szallag és sapka. 3. Pauer J. hfhdn. id. stph Esély, egyenruha, veres szallag. 4. Streicher L. hdn. id. pk Thibet, egyenruha, kék szallag. 5. Gyertyánffy I. ur 46 stpk Gixer, kék-sárga kocka, veres ujj és sapka. 6. Seprősi ménés 46 sh Napraforgó, lila, fehér pettyek és sapka. 7. Ugyanaz 66 stpk Gurr-Gurr lila, fehér pettyek és sapka.

6.00 VI. Bökényi akadályverseny. 1500 K. Táv. kb. 4200 m. 1. Br. Baich P. hdn 46 pm Candahár, sárga, veresszegély, sárga sapka. 2. Br. Baich I. 66 pk Titok, szalmasárga, világos kék gombok és sapka aranyrojtal. 3. Pauer J. hfhdn. id. ph Esély, egyenruha, veres szallag. 4. Schey P. hsz. 46 ph Maradék, fehér, vörös, kék szallag és sapka. 5. Kintzig I. ur id. pm Pezsgő, ezüst szürke, veres ujj és sapka. 6. Dr. Horváth J. ur 56 sm Claymore rozsdavörös, sárga ujj, zöld karszallag és sapka. 7. Seprősi ménés 66 sm Parnassus, lila, fehér pettyek és sapka.

6.30 VII. Mezőgazdák versenye. Aradvármegye díja a kisjenői járás mezőgazdasággal foglalkozó lakosai számára. 100 K I., 50 K II., 30 K III., 20 K IV-nek. Táv. 1000 m. Nevezés az oszlopánál.

Helyárak: Tribünjegy 4 kor., II. hely 1 kor., III. hely 20 fill.

A versenytéren totalisateur, buffet és zene lesz.

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 21.

Amerika 5 olcsóbb. Elkelt 10.000-métermázsa tartott áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	10.29—10.30	10.26—10.27
Zab októberre	7.42—7.43	7.38—7.39
Rozs októberre	8.38—8.39	8.34—8.35
Tengeri júliusra	5.94—5.95	5.88—5.89

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	646—
Magyar hitelrészvény	747.50
Oestrák-magyar államvasuti részvény	663—
Rima-Muranyi vasúti részvény	535—
Közuti vasut részvény	544—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 136—137 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Június 18. napján volt készlet 36,220 darab, június 19. napján főlhajtatott 1350 darab, június 19. napján elszállított 147 darab, június 20. napjára maradt készletben 36,428 darab.

A bizott sertésüzlet irányzata: Kisse kellemesebb.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Nyolc nap múlva itt lesz az aratás hivatalos első napja: Péter és Pál, azonban az idén alighanem késni fog a kaszák pengése. Az aratók dala csak július hó elején fog először felhangzani, ha ugyan addig — Isten ments — valami elemi csapás nem éri a termést.

Az utóbbi napokban a várható eredményről kedvezőbb hírek érkeztek. Az eső határozottan megjavította egyik-másik gabonafélét. Kivételt képez a zab, amelyről rossz kritikát mondanak, ez az oka, hogy míg más cikk ár folyama alig változik, ennek ára emelkedőben van.

A mai piacon elég élénk volt a forgalom. A mai piacon eladásra került:

1500 mm. buza 930—40.

500 mm. tengeri 520—25.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

IDEGENEK ARADON

— Június 21. —

Központi szálloda. Schutz Albert dr. ügyvéd Nagyvárad. — Darvas Imre nagyiparos Nagyvárad. — Koppely Geza birtokos Hatvan. — Fekete Jakab miniszteri biztos Marosvásárhely. — Herzl Bernát igazgató Budapest. — Schneider Károly dr. ügyvéd Kula. — Pali Félix fakereskedő Milanó. — Seidner Márton fakereskedő Soborsin. — Fenyves Adolf biztosítási főellenőr Budapest. — Mihály Sándor főerdőmester Budapest. — Förstel Ottó mérnök Berlin. — Nagy Mórné magánzónó és családja Nagyvárad. — Ludassy Béla kereskedő Budapest. — Szivós Zsigmond hivatalnok Temesvár. — Buday Pál dr. ügyvéd Zenta. — Kádár Kálmán birtokos Ada. — Szellay Gyula kereskedő és neje Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Pál Sándor dr. ügyvéd Budapest. — Feledi Dezső igazgató Budapest. — Janicssek Antal birtokos Budapest. — Duneitz Viktor gyáros Bécs. — Ráfél Henrik gyáros Bécs. — Pekarek M. gyáros München. — Kovács Mihály mérnök Miskolc. — Geller Sándor és neje Nagyvárad. — Korán Antal gazdálkodó. — Back Dezső hivatalnok Erőműhelyfalva. — Szilágyi Árpád hivatalnok Szeged. — Csernovics Antal fényképész Szeged. — Goldner Herman főkönyvelő Beregszász. — Kis Mihályné és leánya Bonyhád. — Vécsei Lajos igazgató Nagyvárad. — Hoffman Sándor kereskedő Nagynyed. — Vechsler Ede kereskedő Pozsony. — Balogh Miksa igazgató Fehértemplom. — Forschner Manó igazgató Fehértemplom. — Vajda Sándorné és leányai Brassó. — Ungvári Andorné és leányai Brassó. — Balta Gerő hivatalnok Nagylak. — Barna Mór hivatalnok Budapest. — Kende Sándor bérlő Szabadka. — Königsthal Imre és családja Szeged. — Rónai Lajos hivatalnok és neje Szeged. — Szabó Emil hivatalnok Budapest. — Jancsó Ignác utazó Budapest. — Kovács Ignác utazó Budapest. — Kissbach E. utazó Budapest. — Szamek Hugó utazó Budapest. — Stern Emánuel utazó Budapest. — Spielman Sándor utazó Budapest. — Fischer Jenő utazó Budapest. — Donáth Simon utazó Budapest. — Hacker Géza utazó Budapest. — Spitzer József utazó Temesvár. — Lippert Miksa utazó Nagyvárad. — Vári Ferenc utazó Bécs. — Szigeti Dezső utazó Bécs. — Friedman Géza utazó Bécs. — Polgár Jakab utazó Bécs. — Pudler Oszkár utazó Bécs.

Pannónia szálloda. Popper István takarékpénztári könyvelő Buttyin. — Popper Elemér joghallgató Buttyin. — Nagy Aladár főkönyvelő Budapest. — Hindriets Gusztáv utazó Bécs. — Weisz Mihály utazó Budapest. — Weisz Mór utazó Bécs. — Sestai Jenő tanító Nagyhalmagy.

Nyári színház.

Szombaton, 1907. évi június hó 22-én:

GÁL GYULA mint vendég:

Az elnémult harangok.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Malonyai Dezső és Rákosi V.

SZEMÉLYEK:

Simándi Pál	Keszler Ede.	Petru	Faludi K.
Todorescu	Gál Gyula.	Florica	Kápolnai J.
Zalatnay	Hunyadi J.	Todorescuné	Szilágyi B.
Papp Mózes	Szathmári A.	Sára néni	Benkőné P.
Benedek	Kulcsár L.	Kisó	Harmath J.

Közdete este 8 órakor.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már ötven olvastak

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívántatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

Bolti ár helyett 1/3 ár

Wilde Oszkár Dorian Gray arc-képe	4—	—50
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi-lányok tizenkét völgyéne	4—	—50
Guthi Soma: A vén kopó	2—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala. Keresztény szociális regény	2—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1.50	—19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4—	—50
" " Törpék és óriások	4—	—50
" " Őszi napsugár.	4—	—50
A gyanu	4—	—50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4—	—50
Molnár Ferenc: Az ördög	2.50	—32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4—	—50
Spaits Sándor: Mandzsurián át kózákkal. — Az orosz-japán háború története	8—	1—
Jászay: Új Magyarország felé	2.50	—32
Heltai J.: Nyári rege	2.50	—32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80	—35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50	—44
Lengyel L.: Egy leány története	2.50	—32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50	—63

Német könyvek:

Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2.40	—30
Wilde O.: Betrachtungen	2.40	—30
" " Der glückliche Prinz	2.40	—30
" " Dorian Gray	8—	—38
" " Gedichte	2.40	—30
" " Weisheiten	1.20	—15

Legközelebb megjelennek, de már előjegyezzük:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplója-nak.)

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

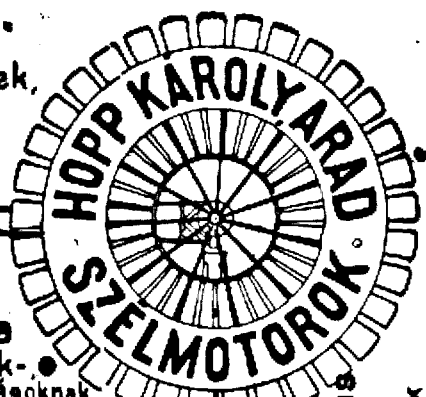
267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Legolcsóbb üzemelő
malom, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
kiválóan.

Községnélküli vízellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok,
mezői lakások, villák, vasúti állomásnak,
stb.
Megőntözése
kertek- és parkoknak.
Leecsapolása
tavak- és téglagyáraknak, stb.
Tervezés költségvetések
minden alkalmazási módra.
Tervezetek kiválasztása helyszínen
felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,
ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerinti. Legszolidabb szerk
legmagasabb munkaképe

Természetes ezüst
üstben mindenkor

frissen befőzött

kiváló finom

málna

szörpöt

szállít

Gessler

Siegfried

ALTATER líkőrgyár

csász. és kir. udvari
szállító és csász.
és kir. Fensége Jó-
zsef főherceg kama-
rai szállítója

Budapest—Kőbánya.

3 új szó...

Altwater

Gessler

Budapest

hogy az érintett ingóságok ezen ár-
verésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.
Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Arad, 1907. évi június hó
17-ik napján.

Györffy Arnold,

1636

bíróági végrehajtó.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-
tartalom és hányadék, vér,
koros folyadék-gyülemek, epe
és huygkőképződmények, ne-
mi szervek váladékai, torok
lepedék, ondó, anyatej és kor-
szövettani vizsgálatokat mér-
sékelt díjazásért.

358—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság
1906. V. 2824/1. számú végzése
által aradi gör. kel. román egy-
házmegye alapokat kezelő consi-
toriuma végrehajtató javára, Asbóth
Gyula aradi lakos ellen 210 korona
tőke és járuléka erejéig elrendelt
kifizetési végrehajtás alkalmával
bróilag le- és felülfoglalt és 645
koronára becsült butorokból álló
ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Aulich Lajos-utca
6. sz. a. leendő eszközzésére 1907.
évi július hó 1-5-ö napjának d. u.
5 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hivatnak meg,

M. McCormick
amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12

Knecht E. John igazgató.

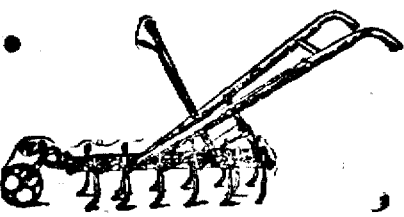
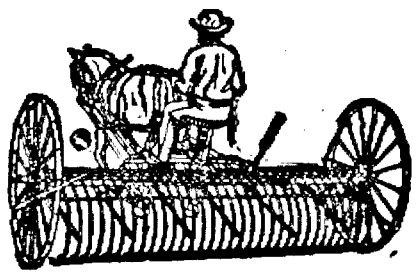
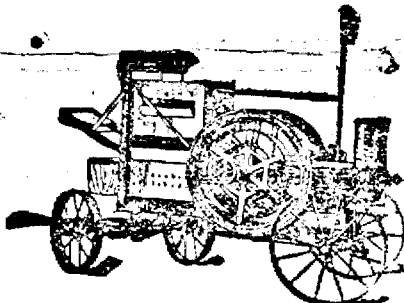
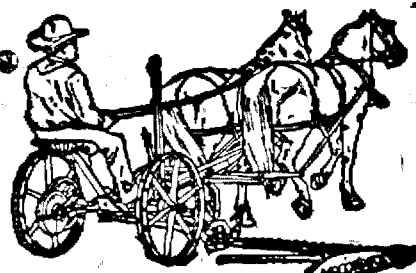
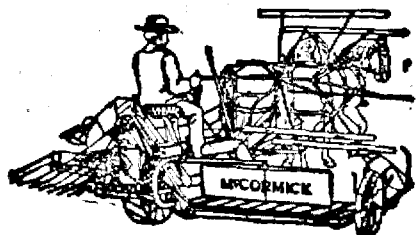
McCormick kéveköto-arato-

gépei és marakrakó arató

gépei a magyar viszonyoknak

megfelelően külön lesznek gyártva.

Ex nem üres frázis, hanem tény!

Beszámított gyártmányaink minden képe és leírása mellett kiválasztva bármennyire küldjük.

Kizárólagos képviselő és raktár: Kovács Soma és Társa Arad, 3024

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő.

Idény:

Május-október

(Stájerország.)

Kiváló klimatikus viszonyok, fél alpesi táj.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek
hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az
emésztési szervek, szív-izmok megbe-
tegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs the-
rapia, pneumatikus kamarák, hidegviz-
gyógyintézet, szénasavas fürdők, Fango-
gyógyintézet stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Em-
ma-forrás, S. t. János kut, Remete-forrás

Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket
elfogad a fürdőigazgatóság.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Női fürdő-öltönyök
fürdő-kalapok és uszó-
nadrágok.

Nyári idényre!

Nyári takarók 1:20 frttól
flanell, trico és pique-ből.

Keztyűk

cérna és selyemből. — Nagy
raktár legfinomabb bőrke-
ztyűkből, 3 gombos és hosszú-
szárúak.

Angol zephir

angol vászon, mosó delain és
gyapjú delainok, pompás
mintázatban.

Különleges finom

nyári kelmeék
gyönyörű poplinok, gázszerű
sima és csíkos.

Harisnyák

férfi, női és gyermekeknek.
Választék. — Olcsó
árak.

Alkalmi vétel

erős lenvászon, alsó lepedők, a had-
sereg részére szállított minőség da-
rabja 1 frt 60 kr. varrás nélkül.

Rosenblüh H. és Társa

Arad.

Napernyők

már most leszállított
áron.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

APRÓ HIRDETESEK.

Kiadók

első és másodemeleti 2—3 szobából álló lakások minden órában Hunyadi-utca 1. szám alatt, Szabadság-tér sarkán. 1568

Korcsma-üzlet

a belváros legforgalmasabb helyén, jól jövedelmező, betegség miatt azonnal átadó. Cím a kiadóban. 1629

Nyári Blouse Album

legújabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. Ingusz L. és Fia könyvkereskedésében, Aradon. 361

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

Egy két szobás

kényelmes utcai lakás, hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt Dezső-utca 1a. szám alatt augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott, vagy Borona-utca 46. az üzletben.

Keresek

egy használt jó karban lévő erős női hajtó kocsit, egy és két lóra, megvételre. Popescu János jegyző, Magyarád. 1637

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító

berendezéseket és javításokat, lámpák és csillárok átalakítását gáz- és villanyra szakaszerűen és a legolcsóbban végzem. — Földámpákat, elektro-motorokat és tusztereket mintakönyv, vagy rajz szerint szállítok. Legjobb minőségű villanykörteket, Auerek és lámpaszekereket raktáron tartok.

Diamant Ferenc.

Kazinczy-u. 1.
(A polgári iskolával szemben.)

Fischer Armin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-

munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és szobakárpitozást a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testtálmak, gyomorgörccs és gyomorhég, rögzített székrekedés, máj tálmak, vértelenség, aranyer és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles hálszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyszappan gyermekek és felnőttek okzerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főzetkildés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Récs, L. Tuchlauben 9. sz.

3971

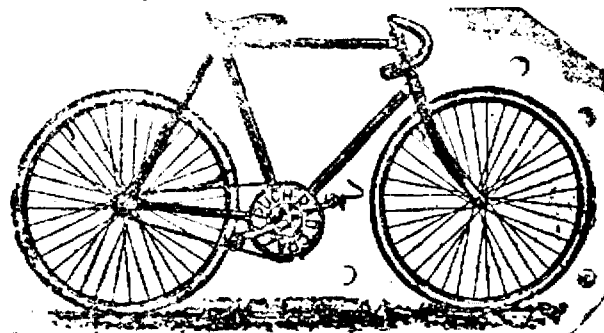
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzleteiben.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Meghívó

Az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak”

1907. évi június hó 23-ik napján délelőtt 11 órakor az intézet József főherceg-ut 22. szám alatti helyiségeiben megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Napirend tárgysorozata:

1. Igazgatóság és választmány javaslata az alaptőkének felemelése és e célból 5000 darab új részvény kibocsátása tárgyában.
2. Igazgatóság és választmány jelentése a József főherceg-uti 3. szám alatti ház megvétele és javaslat ezen telken megfelelő intézeti háznak felépítése tárgyában.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hónal nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteknél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Arad, 1907. évi június hó 7-én.

Az igazgatóság.